МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ **05 Соціальні та поведінкові науки**
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ **051 Економіка**

Форма навчання: очна
очна (денна), заочна, дистанційна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему Глобальні детермінанти розвитку світового фінансового ринку
(назва теми)

здобувача(ки) Шевчука Володимира Сергійовича
(ПІБ, підпис)

Науковий(ва) керівник(ця): к.е.н., доцент Олефіренко Вікторія Володимирівна
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

_____
(підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією
з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувачка кафедри: д-р екон.наук, професорка Циганкова Т.М.

_____
(підпис)

Київ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	**МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА**
спеціальність	**051 Економіка**
галузь знань	**05 Соціальні та поведінкові науки**

ПОГОДЖЕНО	**ЗАТВЕРДЖУЮ**
Керівник проектної групи (гарант) освітньо-професійної програми	Завідувач кафедри
Ярослава СТОЛЯРЧУК	Тетяна ЦИГАНКОВА
_____ 2024 р.	_____ 2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Шевчуку Володимиру Сергійовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

очної **форми навчання**
очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему Глобальні детермінанти розвитку світового фінансового ринку

Тему затверджено наказом ректора Університету від "07" грудня 2023 р. № 2230

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах:
вторинних джерел наукової і статистичної інформації

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні аспекти глобальних детермінант розвитку світового фінансового ринку
(назва розділу)	
Розділ 2	Сучасні тенденції розвитку світового фінансового ринку
(назва розділу)	

Об'єкт дослідження:	процеси, що впливають на стан та розвиток світового фінансового ринку
Предмет дослідження:	глобальні детермінанти розвитку світового фінансового ринку
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	дослідження теоретичних аспектів глобальних детермінант розвитку світового фінансового ринку, аналізі сучасного стану світового фінансового ринку та визначенні перспектив його розвитку

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	дослідження сутності та структури світового фінансового ринку, вивчення детермінант розвитку світового фінансового ринку, аналіз системи регулювання світового фінансового ринку
У розділі 2	дослідження розвитку світового фінансового ринку, характеристика сучасного стану фінансового ринку України, виявлення перспектив розвитку світового фінансового ринку

Завдання підготував науковий керівник _____ _____

(підпис) *(Прізвище та ініціали)*

«___»_____2024 р.

Завдання одержав здобувач _____ _____

(підпис) *(Прізвище та ініціали)*

«___» _____ 2024 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота складається з 69 сторінок, містить 4 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел з 49 найменувань.

Глобальні детермінанти розвитку світового фінансового ринку

Об'єктом дослідження виступають процеси, що впливають на стан та розвиток світового фінансового ринку.

Предметом вивчення є глобальні детермінанти розвитку світового фінансового ринку.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи полягає в дослідженні теоретичних аспектів глобальних детермінант розвитку світового фінансового ринку, аналізі сучасного стану світового фінансового ринку та визначенні перспектив його розвитку.

Завданнями роботи є: дослідження сутності та структури світового фінансового ринку, вивчення детермінант розвитку світового фінансового ринку, аналіз системи регулювання світового фінансового ринку, дослідження розвитку світового фінансового ринку, характеристика сучасного стану фінансового ринку України, виявлення перспектив розвитку світового фінансового ринку.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2024 р.

Рік захисту роботи 2024 р.

Ключові слова: глобальні детермінанти, світовий фінансовий ринок, економічний розвиток, фінансові ринки України, фінансова стабільність.

В і д г у к

на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача факультету Міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»
Форма навчання денна

Шевчука В.С.
На тему «Глобальні детермінанти розвитку світового фінансового ринку»

1. Актуальність теми: Тема кваліфікаційної бакалаврської роботи є актуальною. Розвиток цифрових технологій та інновацій у фінансових послугах в умовах глобалізації економічної діяльності компаній формує сучасний світовий фінансовий ринок. Тому наразі досить актуально дослідити глобальні детермінанти, котрі впливають на розвиток світового фінансового ринку.

2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи: Студент розглянув сутність світового фінансового ринку, фактори, котрі впливають на розвиток світового фінансового ринку, та виокремив напрями розвитку світового фінансового ринку.

3. Наявність самостійних розробок автора: У роботі охарактеризовано сучасний стан фінансового ринку України.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. Результати дослідження мають теоретичну значущість, котра полягає в розширені знань про розвиток світового фінансового ринку.

5. Наявність недоліків: в роботі доцільно було б більш детальніше проаналізувати глобальні детермінанти розвитку світового фінансового ринку. Також в роботі є незначні недоліки редакційного характеру, що суттєво не впливають на якість дослідження.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: робота допущена до захисту перед ЕК та заслуговує позитивної оцінки.

Науковий керівник	к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу	Олефіренко В.В.

ЗМІСТ

стор.

ВСТУП 3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНИХ ДЕТЕРМІНАНТ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ**Ошибка! Закладка не определена.**

1.1. Сутність та структура світового фінансового ринку 5

1.2. Детермінанти розвитку світового фінансового ринку 15

1.3. Система регулювання світового фінансового ринку 25

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІХ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

2.1. Розвиток світового фінансового ринку..... 32

2.2. Сучасний стан фінансового ринку України 46

2.3. Перспективи розвитку світового фінансового ринку 54

ВИСНОВКИ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

ВСТУП

Актуальність теми обумовлена постійними змінами в міжнародній економіці, викликаними глобалізацією, технологічним прогресом та політичними факторами. Шляхом аналізу сутності та структури світового фінансового ринку, ідентифікації його детермінант, системи регулювання, а також аналізу сучасних трендів, дослідження надає важливі інсайти для адаптації національної фінансової політики. Особливу актуальність ця тема має для України, де розуміння глобальних тенденцій та інтеграція в світовий фінансовий ринок є ключовими для стабілізації та розвитку національної економіки.

Сучасний стан дослідження висвітлено у працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених-економістів, таких як: О.М. Грубляк [1], Васьківська К.В [5], Mark Heil [6], Janina Harasim [7], В. Г. Баранова [21], Дроботя Я. А. [22], Коніна М. [23] та інші. Останні дослідження висвітлюють вплив таких ключових факторів, як технологічні інновації, глобалізація, політична стабільність і регуляторні зміни на фінансові ринки. Значна увага приділяється ролі фінансових технологій (FinTech) у трансформації ринкових структур і підвищенні ефективності фінансових операцій. Дослідники також відзначають важливість міжнародного співробітництва в регулюванні та стандартизації фінансових ринків для забезпечення їх стабільності.

Мета полягає в в дослідженні теоретичних аспектів глобальних детермінант розвитку світового фінансового ринку, аналізі сучасного стану світового фінансового ринку та визначенні перспектив його розвитку.

Завдання полягає в дослідженні сутності та структури світового фінансового ринку, вивчення детермінант розвитку світового фінансового ринку, аналіз системи регулювання світового фінансового ринку, дослідження розвитку світового фінансового ринку, характеристика сучасного стану

фінансового ринку України, виявлення перспектив розвитку світового фінансового ринку.

Об'єктом дослідження виступають процеси, що впливають на стан та розвиток світового фінансового ринку.

Предметом вивчення є глобальні детермінанти розвитку світового фінансового ринку.

Методом дослідження виступають комплексний підхід, що включає кількісні та якісні методи. Також використовуватимуться методи порівняльного аналізу для оцінки регуляторних систем у різних країнах. Для оцінки перспектив розвитку фінансового ринку використовуватимуться прогнозні моделі та сценарний аналіз.

Теоретична значущість отриманих результатів полягає у поглибленні розуміння взаємозв'язків між економічними, політичними та технологічними чинниками, що впливають на фінансові ринки. Аналіз сучасних трендів дозволяє уточнити існуючі теоретичні моделі і сприяти подальшим дослідженням у цій галузі. Теоретичні результати також створюють базу для розробки практичних рекомендацій щодо розвитку фінансового ринку України в умовах глобальних викликів.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновку та списку використаних джерел. Обсяг роботи становить 69 сторінок, 4 рисунків та 11 таблиць. Кількість джерел у списку використаних джерел становить

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНИХ ДЕТЕРМІНАНТ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

1.1 Сутність та структура світового фінансового ринку

Світовий фінансовий ринок – це складна система, що об’єднує позичальників та кредиторів з усього світу. Він забезпечує акумуляцію та перерозподіл фінансових ресурсів через різноманітних посередників [1, с.36].

Фінансовий ринок відіграє ключову роль у стабілізації економіки та створенні необхідних умов для інвестицій та економічного зростання. Це дозволяє інвесторам купувати та продавати цінні папери, такі як акції та облігації, а також інші фінансові інструменти, такі як ф’ючерси та опціони, допомагаючи генерувати капітал і диверсифікувати ризик.

Глобальний фінансовий ринок також сприяє економічній глобалізації, об’єднуючи інвесторів і позичальників з різних країн і забезпечуючи вільний рух капіталу через кордони. Це забезпечує більш ефективний розподіл ресурсів у глобальному масштабі та підтримує глобальне економічне зростання.

Глобальний фінансовий ринок підлягає нагляду різних міжнародних організацій, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Світовий банк, які створюють стандарти та правила для забезпечення стабільності та прозорості фінансових операцій.

Одним із найбільших викликів світового фінансового ринку є забезпечення стабільності в умовах економічних коливань і криз. Центральні банки використовують різноманітні інструменти, зокрема монетарну політику та регулювання, щоб запобігти фінансовим бульбашкам і кризам, які можуть мати глобальні наслідки. Для забезпечення стабільності фінансової системи використовуються ринкові механізми.

Зіткнувшись із такими поточними викликами, як цифровізація та інновації, світовий фінансовий ринок постійно адаптується та впроваджує нові технології, такі як блокчейн і криптовалюти, які можуть революціонізувати ландшафт фінансових послуг.

Завдяки своїй складності та взаємопов'язаності світовий фінансовий ринок залишається одним із найважливіших компонентів світової економіки та відіграє центральну роль у підтримці економічного розвитку та фінансової стабільності.

Становлення світового фінансового ринку на сучасному етапі відбувається під впливом процесу глобалізації національних фінансових ринків, зокрема [1, с. 36]:

— Розширення типів та кількість пропонованих цінних паперів: ринок дедалі більше диверсифікується за допомогою нових фінансових інструментів, таких як деривативи, біржові фонди (ETF) та індексні фонди, пропонуючи інвесторам ширший спектр варіантів інвестування та хеджування.

— Інтенсивне впровадження електронних технологій: цифровізація змінює традиційні бізнес-процеси та робить їх швидшими та ефективнішими. Використання блокчейну, штучного інтелекту та машинного навчання відкриває нові горизонти для автоматизації та оптимізації фінансових операцій.

— Посилення ролі фінансових ринків: вони стають важливими аренами мобілізації капіталу, де уряди, компанії та окремі особи можуть збирати кошти для фінансування своїх проектів та ініціатив.

— Концентрація діяльності в глобальних фінансових центрах: такі міста, як Нью-Йорк, Лондон, Гонконг і Сінгапур, продовжують зміцнювати свої позиції як глобальних центрів шляхом інтеграції ринків і сприяння міжнародній торгівлі.

— Вплив процесів приватизації: продаж державних активів приватним інвесторам не тільки збільшує пропозицію цінних паперів, але також сприяє розвитку корпоративного управління та підвищенню корпоративної ефективності.

— Інституціоналізація фінансових ринків: зростаюча роль інституційних інвесторів, таких як пенсійні фонди та страхові компанії, забезпечує стабільність ринку та гарантує довгострокові інвестиції.

— Лібералізація фінансових ринків: створення сприятливого регуляторного середовища дозволяє ринкам розвиватися, залучає іноземні інвестиції та сприяє конкуренції.

Взаємодія між ними є складною та динамічною, і вимагає від гравців ринку розуміння глобальних тенденцій і бути гнучкими. Сьогодні глобальна фінансова система виходить за рамки платформи для торгівлі та інвестицій; вона стала каталізатором інновацій, які впливають на всі аспекти економічного життя.

Функції фінансового ринку різноманітні і відіграють ключову роль у стабілізації та розвитку економіки країни. Основні функції можна виконувати наступним чином [1, с.37]:

— Регулювання ліквідності: фінансовий ринок регулює ліквідність економіки, забезпечуючи баланс між надлишком і дефіцитом коштів. Це досягається шляхом швидкого перерозподілу ресурсів між учасниками ринку.

— Інвестиційна функція: фінансовий ринок сприяє інвестиціям в економіку, інформуючи інвесторів про можливі об’єкти інвестування та пов’язані з ними ризики.

— Функція оцінки: фінансовий ринок визначає вартість фінансових інструментів на основі попиту та пропозиції, що дозволяє інвесторам та емітентам приймати обґрунтовані рішення.

— Функція управління ризиками: фінансовий ринок дозволяє учасникам хеджувати ризики за допомогою різних фінансових інструментів, таких як ф’ючерси, опціони та свопи.

— Роль інформаційної прозорості: фінансовий ринок забезпечує доступ до актуальної та надійної інформації, необхідної для ефективного функціонування ринкової економіки.

— Функція соціальної відповідальності: фінансовий ринок відіграє певну роль у розподілі багатства та сприянні соціальному розвитку, наприклад, шляхом інвестицій у соціально значущі проекти.

— Функція міжнародної інтеграції: фінансовий ринок сприяє інтеграції національної економіки в глобальну систему, залучає іноземні інвестиції та підтримує міжнародну торгівлю.

Вони разом створюють стабільне та прозоре фінансове середовище, необхідне для здорового економічного зростання та прогресу. Вони також сприяють формуванню довіри інвесторів та споживачів до фінансової системи, що є важливим для залучення інвестицій та сприяння інноваціям.

В інституційному відношенні учасники міжнародної фінансової системи являють собою групу кредитно-фінансових інститутів, які сприяють руху позичкових капіталів у сфері міжнародних економічних зв'язків.

Класифікувати учасників міжнародного фінансового ринку можна за наступними ознаками: за метою та учасників світового фінансового ринку, за типом інвестора, за географічним положенням та за міжнародними фінансовими посередниками [1, с.37].

Залежно від мети та причини учасників світового фінансового ринку поділяються на хеджерів та спекулянтів [1, с.37].

1. Хеджери — це учасники глобального фінансового ринку, які торгують похідними цінними паперами, щоб захистити себе від валютного ризику, притаманного інструментам фінансового ринку, їхнім активам або конкретним угодам на «спотовому ринку». Вимогам процесу виконання контракту зазвичай відповідає фізичний фінансовий інструмент, яким володіють або мають на момент виконання контракту.

2. Спекулянти: бажані зміни валютного курсу, оскільки вони укладають контракти, щоб отримати прибуток від сприятливих змін обмінного курсу. Вони купують (доставляють) контракти з наміром перепродати (придбати) їх за вищою

(нижчою) ціною і не мають наміру хеджувати свої поточні та майбутні позиції від валютного ризику.

За типом інвестора розрізняють фізичну та юридичну особу [1, с.38].

1. Фізична особа - це індивідуальний інвестор, який вкладає свої власні кошти в різні фінансові інструменти. Фізичні особи можуть бути приватними особами, підприємцями або просто фінансовими споживачами.
2. Юридична особа - це організація, яка має юридичний статус і може володіти активами, брати участь у бізнесі та здійснювати інвестиції. Юридичні особи включають компанії, корпорації, фонди, банки та інші установи.

За географічним положенням поділяються на національних та зовнішніх учасників [1, с.14]:

1. Національні учасники – це ті, хто базується в тій самій країні, що й ринок, на якому вони працюють. Національні учасники мають глибоке розуміння місцевих умов, законодавства та культурних особливостей.
2. Зовнішні учасники - це ті, хто знаходиться поза ринком країни, в якій вони працюють. Вони можуть бути іноземними компаніями, інвесторами або іншими сторонами, які вступають на ринок з-за кордону. Зовнішні учасники можуть мати інші правила, ризики та можливості порівняно з національними учасниками.

За міжнародними фінансовими посередниками визначають наступних учасників [1, с.14]:

1. Банки: це найбільші та найважливіші гравці на міжнародних фінансових ринках. Вони виконують різноманітні функції, включаючи збір депозитів, кредитування, обмін іноземної валюти та управління активами.
2. Небанківські фінансові установи: це організації, які надають фінансові послуги, але не мають банківської ліцензії. Це стосується страхових компаній, пенсійних фондів, інвестиційних фондів тощо.

3. Центральний банк: державна установа, яка контролює монетарну політику країни. Він відіграє важливу роль у стабілізації економіки та регулюванні фінансових ринків.

4. Міжнародна фінансова організація: установа, яка сприяє міжнародній фінансовій стабільності та розвитку. До них належать Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк та Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

5. Брокери та продавці: учасники, які забезпечують ліквідність ринку шляхом купівлі та продажу фінансових інструментів за власний рахунок або від імені своїх клієнтів.

6. Взаємний фонд: учасник, який збирає кошти від інвесторів і вкладає їх у різні активи з метою отримання прибутку.

7. Індивідуальний інвестор: фізична особа, яка інвестує кошти з метою отримання прибутку.

8. Компанія: компанія, яка використовує міжнародні фінансові ринки для фінансування своєї міжнародної діяльності.

Кожен із цих учасників відіграє важливу роль у функціонуванні міжнародних фінансових ринків, а їх діяльність впливає на світову економіку. Вони впливають один на одного за допомогою різних фінансових інструментів і механізмів, які допомагають забезпечити ефективність і ліквідність ринку. Це також допомагає забезпечити стабільність і прозорість ринку, які є важливими для підтримки довіри інвесторів і підтримки загального економічного розвитку.

Важливим елементом фінансового ринку є боргові цінні папери, які поділяються на короткострокові (термін розповсюдження до 1 року) та середньо-довгострокові (термін розповсюдження більше 1 року). Ці цінні папери використовуються для залучення капіталу і можуть випускатися як державними, так і приватними організаціями [1, с.39].

Іншою важливою частиною фінансових ринків є фондовий ринок, який включає акції та інші форми власності. На цьому ринку компанії можуть залучати капітал шляхом продажу акцій.

Похідні фінансові інструменти або ринки похідних інструментів становлять третій великий сегмент фінансових ринків. Похідні фінансові інструменти — це контракти, засновані на майбутніх цінах на такі активи, як акції, облігації, товари та валюти [1, с.61].

Міжнародний фінансовий ринок дещо відрізняється від внутрішнього фінансового ринку. Немає географічних кордонів, і учасники з усього світу можуть взяти на себе місію. Ці ринки величезні, щоденні обсяги торгів у 50 разів перевищують світові обсяги торгівлі товарами. Вони працюють 24 години на добу, забезпечуючи безперервність транзакцій.

Учасниками міжнародного фінансового ринку є переважно банки, компанії, фінансові установи, кредитні організації з високим кредитним рейтингом. На цьому ринку використовуються основні національні валюти євро та СПЗ.

Міжнародні фінансові ринки мають широкий спектр ринкових сегментів та операційних інструментів. На цьому ринку торгуються понад 2000 різних інструментів та їх комбінацій.

Операції на міжнародних фінансових ринках переважно мають документарний характер, тому є стандартизованими та мають високий технічний рівень. Це сприяє ефективності та прозорості процесів [1, с.39].

Можна зробити висновок, що міжнародні фінансові ринки відіграють важливу роль у світовій економіці, оскільки вони надають засоби для залучення капіталу, управління ризиками та проведення валютних операцій.

Облігації, які займають важливу частину фінансового ринку, поділяються на [1, с.42]:

- короткострокові - термін розповсюдження до 1 року;
- середньо-довгострокові - термін розповсюдження більше 1 року.

Це включає в себе облігації, державні векселі та інші види боргу. Використовується як інструмент для залучення капіталу та фінансування.

Існують також фондові ринки, де торгують акціями та іншими формами власності. До них належать акції, привілейовані акції та інвестиційні сертифікати.

Ринок деривативів. Його метою є такі деривативи, як ф'ючерси, опціони, свопи та інші контракти, засновані на базових активах, таких як акції, облігації, товари або валюти.

Валюти основних країн. На цих ринках використовуються євро та СПЗ. Існує багато різних маркетингових секторів і бізнес-інструментів. На міжнародних фінансових ринках, окрім вартості запозичень, МВФ має певну процентну ставку. Базова ставка SDR + бали, плюс додатковий відсоток від кількості використаних квот [1, с.39].

Доступ до цих ринків насамперед відкритий для кредиторів першого рівня або цінних паперів. Операції на цих ринках стандартизовані. Вони високотехнологічні і часто базуються на документах.

Ці ринки відіграють важливу роль в ефективному розподілі ресурсів у світовій економіці. Це допомагає забезпечити ліквідність і керувати ризиками. Вони зробили внесок у глобалізацію, дозволивши капіталу вільно переміщатися через кордони.

Серед основних тенденцій розвитку міжнародних фінансових ринків на сучасному рівні виділяються наступні [1, с.39-40]:

1. Глобалізація ринку – а саме процес, у результаті якого міжнародні ринки стають все більш важливими для кредитування та кредитних операцій для людей у різних країнах. Це означає, що країни все більше покладаються на міжнародні фінансові ринки для залучення капіталу та фінансування.
2. Інтернаціоналізація ринку – це тенденція, за якої позичальники та кредитори з різних країн все частіше використовують міжнародні ринки для ведення бізнесу. Він включає в себе широкий розподіл активів і зобов'язань по країнах і регіонах і добре налагоджену мережу офшорних послуг планування.

3. Зростає міжнародна конкуренція між операторами, які проживають у різних країнах. Це означає, що фінансові установи з різних країн все більше конкурують за залучення клієнтів і капітал на міжнародних ринках.

4. Часткова інтеграція міжнародних фінансових ринків – це процес, у якому різні частини міжнародних фінансових ринків стають все більш взаємопов'язаними. Це сприяє збільшенню обсягів придбання іноземного капіталу, зменшенню трансакційних витрат, скороченню міжнародних операцій з цінними паперами та отриманню оперативної інформації про стан міжнародних фінансових ринків.

5. Часткова інтеграція міжнародних фінансових ринків – це процес усунення законодавчих обмежень і нормативних бар'єрів (бар'єрів) і збільшення кількості міжнародних операцій міжнародними позичальниками та кредиторами. Межі між сегментами на довгострокових глобальних ринках розширюються. Термін фінансовий ринок поступово зникає.

6. Консолідація акцій на міжнародних фінансових ринках здійснюється шляхом укладення угод про злиття та поглинання фінансових установ, у тому числі позичальників. У результаті значне фінансування зосереджено у вузькому колі міжнародних гравців, здатних вести активну діяльність у всіх секторах.

7. Проблеми, пов'язані з автоматизацією та комп'ютеризацією ринку, пов'язані з розробкою рішень, у яких рішення залежать від складних комп'ютерних моделей, статистичного аналізу великих масивів даних, методів моделювання математики та статистики та застосування нейронних систем прогнозування.

8. Фінтех-розробки – це все більш широке використання нових технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект і машинне навчання для автоматизації та покращення фінансових послуг.

9. У міру зростання ролі нерегульованих фінансових установ все більшу роль на фінансових ринках відіграють небанківські фінансові компанії, такі як платіжні системи, краудфандингові платформи та інколи кредитні системи.

Оскільки роль етичного інвестування зростає, інвестори все більше зосереджуються на етичних, соціальних та екологічних аспектах своїх інвестицій, а не на фінансових прибутках.

1.2 Детермінанти розвитку світового фінансового ринку

Існує велика кількість детермінантів, що впливають на розвиток світового фінансового ринку, і в різних літературних джерелах вони групуються по-різному. За видами детермінант виділяються такі: правова система, економічні інститути, фінансова стабільність, вільна торгівля, макроекономічні фактори, кваліфікована робоча сила, розвиток інформаційних технологій та екологічний стрес. Давайте детальніше розглянемо кожен з них.

Правові системи підкреслюють роль правових інститутів у поясненні того, чому рівень фінансового розвитку в різних країнах суттєво відрізняється, вказує на важливість здатності правових систем забезпечувати захист прав власності та допомагати механізму виконання контрактів, який визначає ставлення до кредиторів та акціонерів [2, с.1119].

Відмінності між правовою системою в різних країнах пояснюються існуванням різних підходів, які поширилися по всьому світу під час завоювань та європейської колонізації. Виділяються два типи правових систем: цивільне право (французьке, німецьке та скандинавське) і загальне право (британське) [2, с.1123].

З одного боку країни з британським загальним правом мають кращу фінансову систему. з наступних причин [2, с.1124]:

По-перше, це більш кращий захист прав власності та інвесторів: загальне право надає сильніший захист прав власності та інвесторів, що сприяє розвитку фінансових ринків.

По-друге, це гнучкість: загальне право є більш гнучким і має змогу адаптуватися до нових ідей та змін тенденцій у суспільстві.

По-третє, виділяється розвинена фінансова система: загальне право створює більш розгалужену фінансову систему, яка включає не тільки банки, але й інші фінансові установи, такі як інвестиційні фонди.

Також можна виділити те, що загальне право має більш інформативні стандарти бухгалтерського обліку: загальне право має тенденцію до більш інформативних стандартів бухгалтерського обліку.

Ці фактори сприяють створенню більш ефективних фінансових систем в країнах з британським загальним правом.

З іншого боку, найбільш несприятливою правовою системою є французьке цивільне право. Воно вважається найбільш несприятливою правовою традицією з кількох причин [2, с.1127].

По-перше, це виникло на тлі часів абсолютизму, коли король мав необмежені владні повноваження. Це призвело до того, що законодавство було централізованим і нерідко не враховувало місцеві або конкретні потреби.

По-друге, французьке цивільне право має дуже формалістський підхід до права. Воно зосереджується на доцільному дотриманні законів, а не на справедливості або еквіті. Це призводить до того, що люди, які не можуть дозволити собі висококваліфікованих адвокатів, які коштують більше ніж звичайні, можуть бути в невигідному становищі.

По-третє, французьке цивільне право має тенденцію бути більш консервативним і менш гнучким у порівнянні з іншими системами. Це означає, що країни з цією системою будуть більш повільно реагувати на зміни тенденцій або нові виклики.

Все це може призвести до того, що система французького загального права може бути менш ефективною та справедливою, ніж інші системи.

Економічні інститути є основними факторами, що визначають рівень економічного та фінансового розвитку. У деяких країнах інституції підтримують верховенство права і, таким чином, створюють середовище, в якому довгострокові інвестиції є раціональними. В той же час в інших країнах інституції шкодять прогресу. Відмінності пояснюються, головним чином, стратегіями колонізації: чи мали європейці довгострокові цілі, а отже, створювали

функціональні інституції, чи їхній інтерес полягав лише в тому, щоб вивезти ресурси з колонізованих територій [3. с.504].

Марко Пагано та Паоло Вольпінь стверджують, що розподіл влади між соціальними та економічними групами має значний вплив на формування механізмів регулювання та примусу до виконання законів у різних країнах [3. с.506]. Основна ідея полягає в тому, що приватні інтереси цих груп та їх членів можуть впливати на фінансовий розвиток таким чином, щоб сприяти досягненню їхніх цілей. Пояснюючи роль впливових груп у процесі формування фінансових систем було зазначено, що особи, які приймають рішення, можуть мати стимул не підтримувати розвиток ефективної та конкурентоспроможної фінансової системи, якщо це суперечить їхнім особистим інтересам. Зокрема, обговорюються інтереси можновладців, які виступають проти відкритої, прозорої та конкурентної фінансової системи на користь фінансової системи, яка підтримує їхнє процвітання.

Фінансову стабільність можна розглядати як суму таких компонентів: приватизація державних фінансових установ і банків, гарантування вільного входу у фінансовий сектор і незалежності центрального банку, скасування інструментів кредитного контролю і запровадження механізму вільного регулювання процентних ставок. Лібералізація фінансових ринків має призвести до кращого розподілу ресурсів, вищого рівня інвестицій та більшої ефективності [4. с.346].

Існує ряд суперечливих теорій, які по-різному розглядають фінансову стабільність. Прихильники лібералізації підкреслюють той факт, що мінімальні резервні вимоги та інструменти контролю процентних ставок можуть розглядатися як податки, що в результаті призводить до скорочення фінансового сектору та зниження його ефективності. На противагу цьому, інші дослідники надають більшої ваги інформаційній асиметрії на фінансових ринках. Таким чином, фінансова лібералізація не обов'язково веде до фінансового розвитку [4. с.346].

Іншим аргументом проти фінансової лібералізації є те, що вона може спричинити нестабільність фінансових ринків та банківського сектору. Емпіричні дані показують, що банківська криза є більш ймовірною в країнах з більш лібералізованими фінансовими системами. Однак ризик зменшується, якщо економічні інститути добре розвинуті.

Помічено, що значне зростання торгівлі та лібералізація руху капіталу є сприятливим для добробуту країни, оскільки веде до відкритості міжнародної торгівлі та руху капіталу, що може розвинути її фінансові ринки. Якщо проаналізувати відкритість торгівлі, то можна сказати, що експортні та імпортні галузі можуть бути стимульовані добре відкритим фінансовим сектором. Цей фінансовий сектор спрямовуватиме заощадження в приватний сектор, що дасть змогу економіці спеціалізуватися та отримувати вигоду від ефекту масштабу, який призводить до зниження витрат. Це дозволить підприємцям ініціювати прибуткові проекти. Отже, як було сказано вище, фінансовий розвиток сприяє відкритості торгівлі. Проте це можна розглядати і в зворотному напрямку; Куй-Тоан До та Андрій Левченко зазначають, що фінансовий розвиток країни є ендогенною змінною, а отже, торгівля впливатиме на нього [5, с.5]. Також було виявлено, що підвищення рівня відкритості ринку призводить до збільшення фінансової глибини. Крім того, країни з кращими фінансовими системами, швидше за все, матимуть більшу частку експорту промислових товарів у ВВП, ніж товарного експорту [5, с.7]. Послаблення обмежень на міжнародні потоки портфельних інвестицій позитивно впливає на ліквідність фондових ринків, а дозвіл на присутність більшої кількості іноземних банків позитивно впливає на діяльність внутрішньої банківської системи.

Майкл Кляйн та Джованні Олівей підкреслюють, що лібералізація операцій з капіталом сприяє зростанню через вплив на фінансову систему та її поглиблення. Також операції з капіталом призводять до зменшення трансакційних витрат та витрат інформаційної асиметрії, а також сприяє ефективному розподілу ресурсів у великих фінансових фондах і зменшує наявність моральних ризиків у поведінці менеджменту [6, с.14]. За результатами

досліджень, автори дійшли висновку, що фінансова відкритість має сприяти підвищенню ефективності фінансового сектору. Крім того, відкритість рахунку руху капіталу є ключовим фактором у встановленні міжнародних стандартів і високих професійних вимог до фінансового сектору в різних країнах.

Пропонуючи повністю диверсифікований ризик, який надається установами з кращими можливостями страхування, можна усунути тиск спеціальних груп інтересів, які вимагають захисту, і сприяти вільній торгівлі. В іншому випадку, після лібералізації попит на страхування зросте, і це призведе до фінансового розвитку.

Лібералізація ринків капіталу може стосуватися як притоку, так і відтоку капіталу. Тому фінансову відкритість країни слід аналізувати, використовуючи широку картину показників відкритості [6, с.15].

Беручи до уваги неокласичну модель економічного зростання, яка свідчить про те, що лібералізація рахунку операцій з капіталом зробить міжнародний розподіл ресурсів більш ефективним і матиме сприятливі наслідки, країни будуть більш охоче розміщувати свій капітал в країнах з вищими відсотковими ставками [6, с.16].

Ці притоки та відтоки капітальних ресурсів знизять вартість капіталу в країнах, що розвиваються, і тимчасово збільшать інвестиції та економічне зростання. Крім того, за рахунок дочірніх компаній іноземних банків може зрости внутрішня банківська система та фінансові інновації, які розширюють спектр фінансових послуг.

Макроекономічні фактори також впливають на фінансовий розвиток. Вважається, що інфляція, доходи, інвестиції та економічне зростання впливають на фінансовий розвиток.

Васьківська К.В і Сич О.А зазначають, що вищі темпи зростання економіки, зниження витрат на фінансове посередництво через посилення конкуренції призводять до збільшення обсягу вільних коштів, які використовуються для інвестування. Автори також звернули увагу на важливість

доходу як визначального фактору фінансового розвитку. Було задокументовано, що дохід на душу населення та норма заощаджень позитивно пов'язані з фінансовим розвитком [7, с.33].

Інфляція негативно впливає на фінансовий розвиток. Чим вища інфляція, тим менша реальна віддача від грошей, що призводить до зменшення обсягів кредитування. Якщо фінансовий сектор надає менше кредитів, це означає, що розподіл грошей є неефективним, і це негативно впливає на фінансовий розвиток. Культура і географія – ще два фактори, які, як вважається, визначають фінансовий розвиток. Тим не менше, було проведено менше досліджень для аналізу їхнього взаємозв'язку та впливу на фінансовий розвиток [7, с.38].

Кваліфікація робочої сили є вирішальним фактором глобальної конкурентоспроможності. У сучасному світі, що постійно розвивається та взаємопов'язаний, країни постійно прагнуть залучити та утримати висококваліфікованих працівників, щоб зберегти конкурентну перевагу на глобальному ринку. Оскільки технології продовжують розвиватися безпрецедентними темпами, очікується, що попит на кваліфікованих працівників у таких спеціалізованих галузях, як інформаційні технології, інженерія та охорона здоров'я, лише зростатиме. Таким чином, країни, які зможуть підготувати висококваліфіковану робочу силу, матимуть кращі можливості для впровадження інновацій, підвищення продуктивності та, зрештою, зміцнення своїх позицій на світовому ринку [8. с.5].

Однією з ключових переваг наявності кваліфікованої робочої сили є здатність стимулювати інновації та технологічний прогрес. Кваліфіковані працівники здатні запропонувати нові ідеї та свіжі перспективи, що призводить до розвитку передових технологій та рішень, які потенційно можуть здійснити революцію в галузях. Наприклад, країни з висококваліфікованими працівниками в галузі штучного інтелекту вже спостерігають значний прогрес у таких сферах, як робототехніка, безпілотні автомобілі та персоналізована медицина. Ці

інновації не лише здатні трансформувати наш спосіб життя і роботи, але й мають далекосяжні наслідки для глобальної конкурентоспроможності [8. с.7].

Ще однією важливою перевагою наявності кваліфікованої робочої сили є потенціал для підвищення продуктивності. Кваліфіковані працівники, як правило, більш ефективні та результативні у виконанні своїх функцій, що призводить до вищих рівнів виробництва та якості. Це може мати значний вплив на загальні економічні показники країни, оскільки підвищення продуктивності може призвести до вищих темпів економічного зростання та конкурентоспроможності. Наприклад, країни з висококваліфікованими працівниками в таких галузях, як виробництво та інженерія, часто здатні виробляти товари та послуги за нижчими цінами та більш ефективно, ніж їхні конкуренти, що дає їм конкурентну перевагу на світовому ринку [8. с.8].

Крім того, наявність кваліфікованої робочої сили також може призвести до створення більшої кількості робочих місць та економічного процвітання. Оскільки галузі промисловості продовжують розвиватися і з'являються нові технології, попит на кваліфікованих працівників, як очікується, тільки зростатиме. Країни, які зможуть забезпечити свою робочу силу необхідною підготовкою та освітою для розвитку відповідних навичок, матимуть більше шансів залучити іноземні інвестиції, створити нові робочі місця та стимулювати економічне зростання. Це може мати хвильовий ефект на інші сектори економіки, що призведе до збільшення споживчих витрат, зростання податкових надходжень і загального економічного процвітання [8. с.10].

Більше того, кваліфікована робоча сила може також сприяти підвищенню міжнародного авторитету та репутації країни. Країни, які відомі тим, що виробляють висококваліфікованих працівників у спеціалізованих галузях, часто сприймаються як лідери в галузі інновацій та технологій. Це може приваблювати іноземних інвесторів, транснаціональні корпорації та найкращі таланти з усього світу, ще більше зміцнюючи позицію країни як глобального гравця. Крім того, країни з кваліфікованою робочою силою часто можуть брати участь у спільних

ініціативах з досліджень і розробок з іншими країнами, що призводить до обміну знаннями, досвідом і кращими практиками в глобальному масштабі [8. с.12].

Розвиток інформаційних технологій відіграв вирішальну роль у формуванні світового ринку в останні роки. З появою Інтернету світові ринки стають все більш взаємопов'язаними, полегшуючи обмін товарами та послугами через кордони, як ніколи раніше. Ця взаємопов'язаність призвела до посилення конкуренції та можливостей для підприємств усіх розмірів вийти на нові ринки та охопити глобальну аудиторію [9, с.2].

Інформаційні технології також спростили для бізнесу збір та аналіз ринкових даних, даючи йому змогу приймати більш обґрунтовані рішення щодо своїх продуктів та послуг. Використовуючи аналітику даних та штучний інтелект, компанії можуть краще зрозуміти вподобання та поведінку споживачів, що дозволяє їм адаптувати свої пропозиції до потреб цільової аудиторії. Це призвело до появи персоналізованих маркетингових стратегій, які є більш ефективними в охопленні та залученні клієнтів у глобальному масштабі [9, с.7].

Крім того, інформаційні технології революціонізували способи спілкування та співпраці бізнесу зі своїми партнерами та клієнтами. Поява соціальних мереж та цифрових комунікаційних платформ спростила для бізнесу взаємодію зі споживачами та побудову відносин з ними в режимі реального часу. Це також дозволило компаніям швидко реагувати на мінливі ринкові умови та відгуки клієнтів, дозволяючи їм більш ефективно адаптувати свої стратегії та пропозиції [9, с.4].

Розвиток платформ електронної комерції та цифрових платіжних систем також змінив спосіб ведення бізнесу на світовому ринку. З розвитком онлайн-покупок компанії тепер можуть звертатися до клієнтів у будь-якій частині світу та безперешкодно здійснювати транзакції. Це призвело до зростання транскордонної електронної комерції та появи нових ринків, на яких компанії можуть продавати свої товари та послуги глобальній аудиторії [9, с.12].

Інформаційні технології також відіграли ключову роль у зниженні вхідних бар'єрів для компаній, які прагнуть вийти на глобальний ринок. З розвитком хмарних обчислень і платформ програмного забезпечення підприємства отримали доступ до передових технологій та інфраструктури без необхідності значних початкових інвестицій. Це демократизувало доступ до технологій і дозволило малому та середньому бізнесу конкурувати з великими корпораціями на глобальному рівні.

Більше того, інформаційні технології трансформували спосіб функціонування ланцюгів постачання на світовому ринку. З появою інтелектуальних систем управління логістикою та ланцюгами поставок підприємства тепер можуть відстежувати та контролювати свої операції в режимі реального часу, що призводить до підвищення ефективності та економії витрат. Це також дозволило компаніям краще управляти своїми запасами та швидко реагувати на зміни попиту, зменшуючи ризик дефіциту та затоварення [9, с.14].

На сучасний світовий фінансовий ринок, безперечно, впливають різні фактори, в тому числі й екологічна криза. Екологічна криза, яка охоплює такі проблеми, як зміна клімату, вирубка лісів, забруднення та втрата біорізноманіття, має значні наслідки для світової економіки [10, с.1].

Одним з ключових шляхів впливу екологічної кризи на світовий фінансовий ринок є фізична шкода, спричинена стихійними лихами. Зі збільшенням частоти та інтенсивності екстремальних погодних явищ через зміну клімату країни стикаються зі значними економічними втратами. Ці стихійні лиха можуть порушити ланцюги поставок, пошкодити інфраструктуру та призвести до фінансової нестабільності. Як наслідок, інвестори можуть остерігатися вкладати кошти в регіони, схильні до екологічних катастроф, що призводить до зниження темпів економічного зростання[10, с.1].

Крім того, екологічна криза може також вплинути на глобальний ринок через регуляторні зміни. Уряди все частіше впроваджують політику боротьби зі зміною клімату, таку як податки на викиди вуглецю та схеми торгівлі квотами на

викиди. Ці правила можуть вплинути на галузі, які значною мірою покладаються на викопне паливо та інші несталі практики. Компанії можуть зіткнутися зі збільшенням витрат на дотримання вимог, що призведе до зменшення прибутків і потенційного падіння цін на акції. Інвестори також можуть переорієнтувати свої інвестиції на більш сталі галузі, що ще більше вплине на Глобальний фонд[10, с.2].

Також екологічна криза може призвести до соціальних заворушень і політичної нестабільності, що може мати глибокий вплив на світовий ринок. Погіршення стану довкілля може призвести до зростання соціальної напруженості в громадах. Це може призвести до протестів, страйків та інших форм громадянських заворушень, які порушують економічну діяльність. Політична нестабільність також може створити невизначеність для інвесторів, що призведе до нестабільності та коливань на ринку.

Ще один спосіб, на який екологічна криза може вплинути, - це зміни в поведінці та вподобаннях споживачів. Зі зростанням обізнаності про екологічні проблеми споживачі все частіше вимагають екологічно чистих продуктів і послуг. Компанії, які не зможуть адаптуватися до цих мінливих уподобань, можуть зіткнутися зі зниженням продажів і прибутків. Така зміна в поведінці споживачів може вплинути на інвестиційні рішення, оскільки інвестори можуть відмовитися від вкладень у компанії, які сприймаються як екологічно нестійкі [10, с.3].

На додаток до цього, екологічна криза може також вплинути насвітовий фінансовий ринок через зміну доступності ресурсів та цін на них. Оскільки природні ресурси стають дефіцитними через надмірну експлуатацію та погіршення стану довкілля, ціни на них можуть зростати, що вплине на галузі, які залежать від цих ресурсів. Це може призвести до інфляційного тиску, зниження прибутковості та потенційного економічного спаду. Інвесторам, можливо, доведеться враховувати ці фактори при прийнятті інвестиційних рішень у ресурсозалежних галузях.

1.3 Система регулювання світового фінансового ринку

Роль пруденційного регулювання полягає у запобіганні банкрутствам банків та фінансовим кризам. Причиною запобігання фінансовим кризам є те, що витрати для суспільства є більш важливими, ніж кризи в інших секторах, і перевищують приватні витрати окремих фінансових установ. Пруденційне регулювання спрямоване на інтерналізацію цих зовнішніх ефектів у поведінці таких установ. Пруденційне регулювання має два виміри: мікро- та макропруденційний. Мікропруденційне регулювання стосується стабільності окремих установ та захисту клієнтів цих установ. Макропруденційне регулювання стосується стабільності фінансової системи в цілому. Мікропруденційне регулювання складається з таких заходів, як [14, с.32]:

1. сертифікація тих, хто працює у фінансовому секторі;
2. правила щодо того, хто і якими активами може володіти;
3. порядок лістингу, торгівлі, продажу та звітності щодо інструментів;
4. вимірювання вартості та ризикованості активів.

Мікропруденційне регулювання вивчає реакцію окремого банку на екзогенні ризики. Завизначенням, воно не враховує ендогенні ризики. Воно також ігнорує системну важливість окремих установ, яка визначається їхнім розміром, ступенем левериджу, який вони використовують, та їхнім взаємозв'язком з рештою системи. Ось чому потрібно доповнити мікропруденційне регулювання макропруденційним регулюванням. Макропруденційний підхід до регулювання враховує системні наслідки колективної поведінки банків.

Базельський комітет з банківського нагляду відіграв важливу роль у визначенні правил та інструментів мікропруденційного регулювання. Одним з основних інструментів, запропонованих Базельським комітетом, є вимоги до достатності капіталу [12, с.83].

Донедавна підхід, який використовував Базельський комітет, ґрунтувався на принципі, що метою регулювання є забезпечення стійкості окремих установ до ризику втрати їхніх активів. Доктрина Базельського комітету ґрунтувалася на

хибному припущенні, що дії, спрямовані на підвищення надійності окремої установи, мають також сприяти загальній стабільності. Однак забезпечення безпеки кожної окремої установи не є достатньою умовою для надійності системи в цілому. Цілком можливо, і навіть дуже ймовірно, що спроби окремих установ зберегти платоспроможність можуть підштовхнути систему до колапсу.

Критично важливою рисою макроощадності та системної стабільності є неоднорідність фінансової системи. Однорідність - коли всі продають або купують одночасно - підриває систему. Учасники ринку завжди починають бути неоднорідними, але низка факторів, наприклад, використання банками схожих методів вимірювання ризиків, приводить їх до однорідності. У цьому сенсі системний ризик є ендогенним, і макропруденційне регулювання полягає у визначенні тих ендогенних процесів, які перетворюють гетерогенність на однорідність [14, с.33].

Зростає консенсус щодо того, що найважливішим проявом ринкової неспроможності на банківських та фінансових ринках є проциклічність. Згідно з цією точкою зору, мета макрорегулювання полягає в тому, щоб протидіяти проциклічній поведінці банків, яка базується на недооцінці ними ризиків під час буму та переоцінці ризиків під час подальшого падіння. Цей зсув у сприйнятті ризиків від "занадто низького" до "занадто високого" є суттєвою проблемою. Метою макропруденційного регулювання є пом'якшення фінансових циклів шляхом скорочення цього розриву, змушуючи банки покращувати оцінку ризиків під час буму та падіння.

Важливою складовою мікропруденційного регулювання в останнє десятиліття було дедалі ширше використання ринкових цін в оцінці вартості та ризиків. Це було зроблено в ім'я прозорості, чутливості до ризиків та виваженості, але це призвело до підвищення однорідності та циклічності ринкової поведінки, а отже, і до посилення системної вразливості. Таким чином, мікропруденційна поведінка може ендогенно створювати макропруденційні ризики [14, с.33].

Антициклічне банківське регулювання може бути запроваджене через системи динамічних резервів, які пов'язують формування резервів з кредитним циклом. Така система вимагає вищих резервів, коли кредити зростають більше, ніж в середньому в історії, і нижчих резервів під час спаду.

Мікро- та макропруденційне регулювання відрізняються за рівнем професіоналізму. Мікропруденційне регулювання має здійснюватися органами нагляду за банківським та фінансовим ринком, тоді як макропруденційне регулювання має бути покладене на центральні банки. Центральні банки повинні контролювати кредитну експансію, яка є основним каналом виникнення "бульбашок" та фінансових криз. Для скорочення кредитних циклів центральні банки можуть використовувати такі інструменти, як співвідношення кредитів до вартості майна та прогресивне обов'язкове резервування за банківськими кредитами [14, с.33].

Регулювання має визнати, що деякі банки є системно важливими. За такими банками має бути запроваджений більш жорсткий нагляд. Так само необхідна міжнародна співпраця для регулювання та нагляду за банками, які працюють у кількох країнах.

Криза субстандартного іпотечного кредитування показала, що існуюча система банківського регулювання була недостатньо макропруденційною. Наразі триває реформа фінансового та банківського регулювання, спрямована на запровадження нових інструментів та досягнення нового балансу між мікро- та макропруденційним регулюванням [14, с.34].

Фінансове регулювання світового фінансового ринку має три основні цілі, які не обов'язково є сумісними [11, с.7]:

1. фінансова стабільність;
2. незалежність регуляторної політики;
3. фінансова інтеграція.

Фінансова стабільність здається найбільш очевидною метою. Після останньої кризи серед керівників центральних банків G20 сформувався досить чіткий консенсус. Вони погоджуються з необхідністю посилення нагляду за

фінансовим сектором - особливо за системно важливими фінансовими установами (SIFI) - та більшої координації національних політик з метою забезпечення фінансової стабільності на міжнародному рівні [16, с.6].

Можна відзначити два цікавих нюанси серед центральних банків країн, що розвиваються [15, с. 8]:

1. Вони очікують змін у Міжнародній валютній системі (МВФ), що свідчить про більшу конкуренцію по відношенню до долара;
2. Регулювання спекулятивних потоків капіталу, за своєю природою більш волатильні, оскільки вони мають особливо дестабілізуючий вплив на ринки, що розвиваються.

Незалежність регуляторної політики теж може здаватися бажаною, оскільки вона дозволяє кожній країні регулювати свій фінансовий ринок відповідно до національних уподобань. Наприклад, за прикладом Німеччини, інші країни можуть захотіти заборонити короткі продажі або запровадити більш жорсткі пруденційні стандарти для системно важливих суб'єктів. Дійсно, переваги в регулюванні фінансових ринків у світі досить неоднорідні. З одного боку, європейці, здається, готові запровадити регуляторний режим, що базується на сильному примусі з боку влади. З іншого боку, Сполучені Штати більше схиляються до системи, орієнтованої на ринкові механізми страхування [15, с.8].

Протягом багатьох років в економічній літературі звучали аргументи на користь більшого ступеня фінансової інтеграції, яка визначається як кращий доступ інвесторів до іноземних ринків капіталу. Вважається, що фінансова інтеграція має кілька переваг [16, с.4].

По-перше, вона уможливлює ефективніший розподіл капіталу, оскільки заощадники отримують вигоду від ширшого вибору у своїх інвестиційних рішеннях і потенційно мають доступ до більш прибуткових інвестицій.

По-друге, дерегуляція національних ринків дозволяє інвесторам ефективніше диверсифікувати ризики своїх портфелів, утримуючи активи, які менше корелюють між собою через те, що вони випущені в країнах з різними економічними характеристиками.

В останні десятиліття традиційні бар'єри для торгівлі товарами і послугами та для потоків капіталу розмиваються, а економіки стають все більш взаємозалежними. Коли відбувається шок, він відчувається в усій системі через зменшення комерційних можливостей, зниження інвестиційних доходів і знецінення іноземних активів [13. с.9].

Наслідки більшої фінансової інтеграції для стійкості фінансових ринків, дійсно, є вагомими підставами вважати, що руйнування бар'єрів між національними фінансовими ринками збільшує глобальний системний ризик.

Таким чином, зниження портфельного ризику, яке очікується від міжнародної диверсифікації, не є настільки очевидним, оскільки фінансова інтеграція призведе до збільшення ризику, на який наражаються всі активи. Таким чином, поглиблення фінансової інтеграції є вигідним лише за умови зниження системногоризику шляхом відповідного регулювання на глобальному рівні [14, с.35].

Можна виділити три основних учасники регулювання на світовому фінансовому ринку [15, с.15]:

1. Влада, яка намагається досягти високого рівня фінансової інтеграції, щоб уможливити кращий розподіл капіталу та кращу диверсифікацію ризиків.
2. Уряд, який прагне підвищити фінансову стабільність, включаючи необхідність уникнення міжнародного арбітражу між фінансовими центрами та їхніми правилами.
3. Особи, які приймають рішення, хочуть зберегти незалежність національної регуляторної системи, щоб вирішувати, як слід регулювати фінансовудіяльність (наприклад, обмеження на короткі продажі).

До уваги зазначається те, що ці три цілі неможливо поєднати, вони подаються у вигляді трикутника несумісності фінансових цілей (рис.1.1).

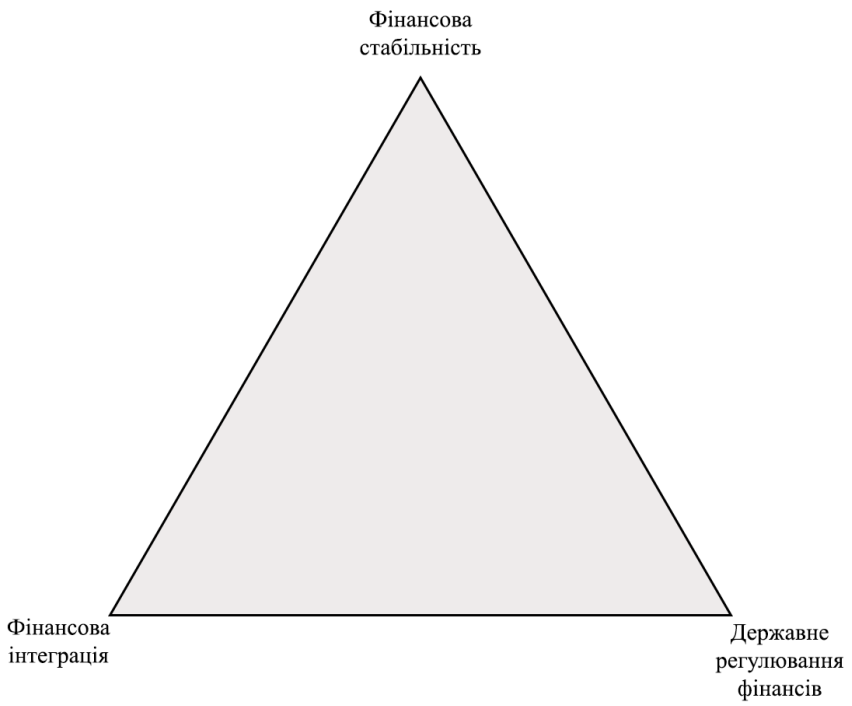

Рис. 1.1 – Трикутник несумісності фінансових цілей [15, с. 16]

Трилему фінансового регулювання на міжнародному рівні можна представити у вигляді трикутника, в кожній вершині якого знаходиться одна з цілей. Регулятор повинен залишити одну з них осторонь. Оскільки фінансова стабільність наразі є першочерговим пріоритетом, органи влади повинні або зменшити фінанси інтеграції або погодитися на посилення міжнародного управління. Таким чином, необхідно адаптувати масштаб міжнародного регулювання до масштабу ризику, спричиненого більшою фінансовою інтеграцією на глобальному рівні.

В умовах відкритих ринків капіталу одна національна держава не може визначити ефективне регулювання фінансів. Фінансові установи шукатимуть найменш обмежувальну систему нагляду, щоб уникнути дотримання стандартів, встановлених регулятором [13, с.17]. Таким чином, навіть найпотужніший пруденційний арсенал на національному рівні стане неефективним через відкриття фінансових ринків, що дозволить інвесторам спрямовувати потоки капіталу до менш регульованих фінансових центрів. Заходи G20, спрямовані

проти податкових гаваней, видаються недостатніми, адже ґрунтуються насамперед на критеріях прозорості та обміну інформацією, які не здатні ані запобігти діяльності офшорних фінансових центрів, ані навіть нейтралізувати позабалансові інвестиційні інструменти.

РОЗДІЛ 2
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

2.1 Розвиток світового фінансового ринку

На світовому фінансовому ринку аналіз і тенденції відіграють вирішальну роль у прийнятті інвестиційних рішень та формуванні економічної політики. Різні фактори, такі як інфляція, кваліфікаційна робоча сила та воєнні конфлікти можуть впливати на рух ринку. Проводячи ретельний аналіз цих факторів, фінансові експерти можуть виявити закономірності та спрогнозувати майбутні тенденції на ринку.

Інфляція може мати вплив на економічне зростання через зниження купівельної спроможності споживачів. Купівельна спроможність визначається здатністю споживачів придбати товари та послуги за наявний у них дохід. Центральні банки багатьох країн, у тому числі Європейський центральний банк, уважно стежать за темпами інфляції та вживають відповідних заходів для утримання інфляції на рівні, який сприяє ціновій стабільності та сталому економічному зростанню.

На прикладі США розглянемо як інфляція впливає на глобальний ринок (рис.2.1).

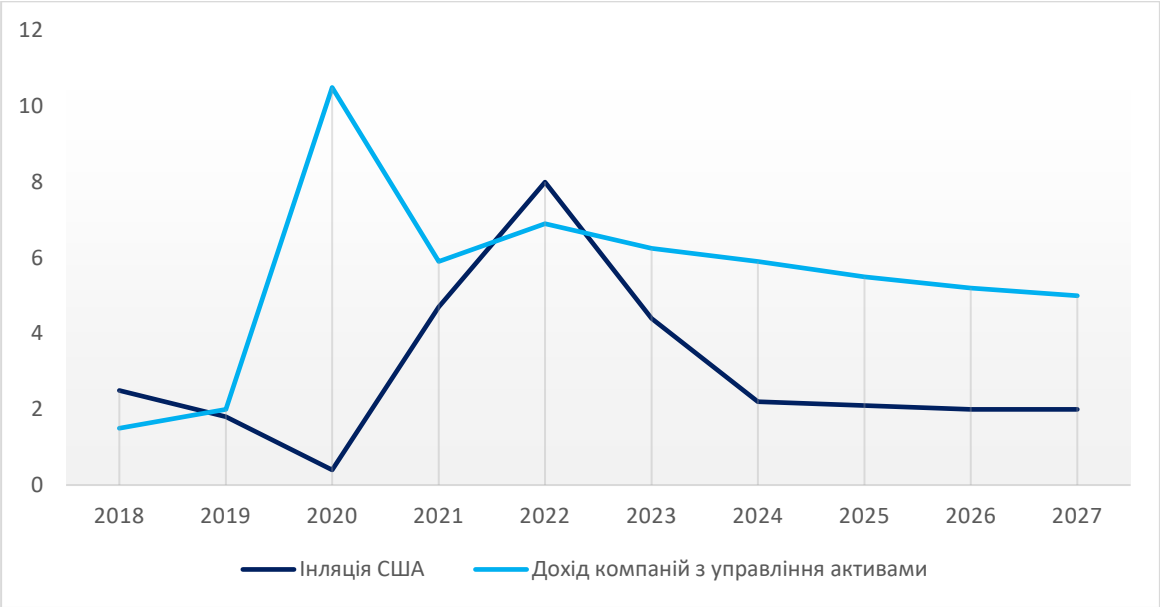

Рис. 2.1 – Інфляція в США порівняно з темпами зростання доходів американських компаній з управління капіталом [17].

Зі зростанням цін вартість експорту може збільшитися, що робить його менш конкурентоспроможним на світовому ринку. Це пояснюється тим, що вищі ціни роблять експортовані товари та послуги менш привабливими для іноземних покупців. Коли вартість експорту товару чи послуги зростає, ціна цього товару чи послуги на зовнішньому ринку також зростає, що робить його дорожчим, ніж подібні товари, вироблені на території країни [17]. Це може призвести до того, що зарубіжні покупці перейдуть на дешевші альтернативи, вироблені на місці або в інших країнах. Якщо ціна продукту з певної країни стає занадто високою порівняно з подібними продуктами з інших країн, експорт цієї країни може стати неконкурентоспроможним, що призведе до зниження попиту на її експорт та зменшення експортних доходів країни.

Інфляція може вплинути на вартість валют, оскільки зростання інфляції може призвести до зниження вартості валюти. Це може відбутися через те, що інвестори будуть переводити свої інвестиції у валюту з меншим рівнем інфляції, що може призвести до зниження обмінного курсу, оскільки це збільшує пропозицію валюти на ринку. Якщо інвестори очікують, що інфляція в одній країні буде вищою, ніж в іншій, вони можуть вирішити перевести свої інвестиції

в країну з меншим рівнем інфляції [17]. Це пояснюється тим, що висока інфляція знижує вартість їхніх інвестицій з часом, зменшуючи їх купівельну спроможність. Як результат, інвестори можуть віддати перевагу триманню своїх активів у валюті, яка, ймовірно, збереже свою вартість краще з часом.

Переміщуючи свої інвестиції в країну з меншим рівнем інфляції, інвесторам зазвичай потрібно обміняти свою валюту на валюту країни, у яку вони інвестують. Це збільшує пропозицію їхньої валюти на ринку та збільшує попит на валюту країни, в яку вони інвестують. Як результат, обмінний курс їхньої валюти може знизитися в порівнянні з валютою країни, в яку вони інвестують, що впливає на загальну вартість валют у різних країнах (рис. 2.2).

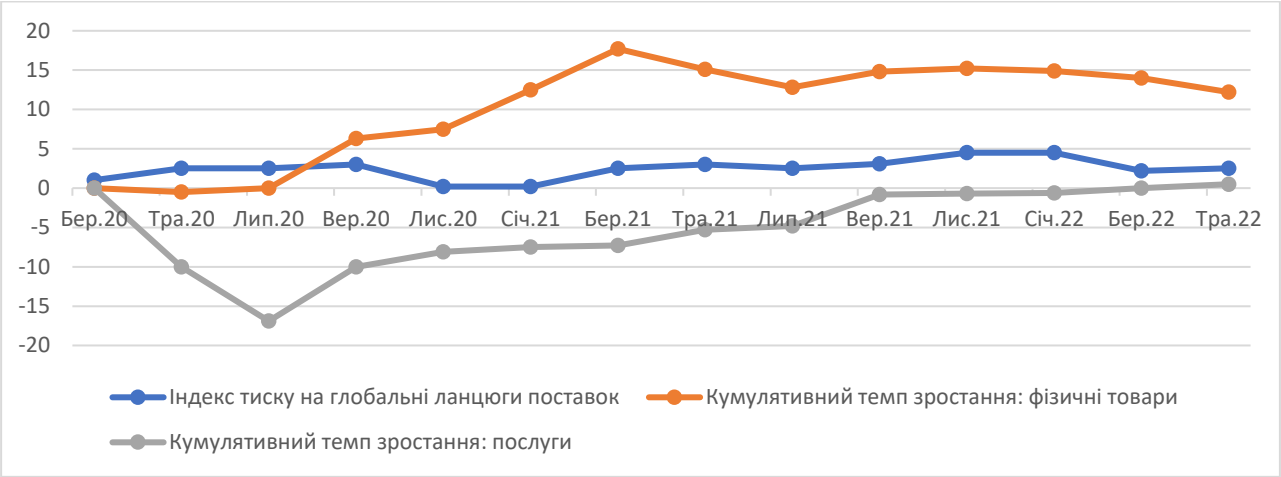

Рис. 2.2 – Індекс тиску на глобальні ланцюги постачання (GSCPI) та споживання товарів і послуг [17].

Якщо казати про кваліфіковану робочу силу, то рівень освіти громадян країни є ключовим фактором, що визначає її економічне процвітання. Вищий рівень освіти часто призводить до прискорення зростання та розвитку нації. Однак порівняння освітніх систем різних країн є складним завданням через відмінності в методах викладання та доступності ресурсів. Щоб вирішити цю проблему, були розроблені індекси для оцінки рівня освіти громадян.

Середньомісячна чиста заробітна плата в країнах вивчає рівень оплати праці у різних країнах світу. Це важливий показник, який дозволяє оцінити економічне становище населення, рівень життя, а також ефективність

господарювання держави. Аналізуючи ці дані, можна зробити висновки щодо соціально-економічного розвитку країн, порівняти їхні доходи та витрати, а також визначити фактори, що впливають на рівень оплати праці. Дані про середньомісячну чисту заробітну плату дають можливість порівняти економічні можливості та життєвий стандарт між країнами, що є важливим для розвитку міжнародних економічних відносин. У табл. 2.1 показано рейтинг країн за найбільшою середньомісячною чистою заробітною платою в 2024 році.

Табл. 2.1 – Рейтинг країн за найбільшою середньомісячною чистою заробітною платою в 2024 році [18].

Рейтинг країни	Країна	Середньомісячна чиста заробітна плата (після сплати податків) в дол.
1	Швейцарія	6473.29
2	Люксембург	5302.30
3	США	4574.09
4	Сінгапур	4462.26
5	Катар	4043.14
6	Китай	4024.57
7	Данія	3615.69
8	Австралія	3515.73
9	Об'єднані Арабські Емірати	3453.69
10	Нідерланди	3447.74

За даними наведеними в табл. 2.1 видно, що рейтинг країн за середньомісячною чистою заробітною платою у 2024 році показує вражаючі рівні доходів в кількох країнах. Можна побачити, що Швейцарія відзначається найвищим рівнем середньомісячної чистої заробітної плати, що, швидше за все,

пов'язано з високим рівнем життя, ефективною економікою та інвестиціями в людський капітал. Люксембург на другому місці, адже має високу житлову якість та інноваційну економіку. Це призводить до високих доходів його громадян.

США, хоча і займають третє місце, все ще мають значний рівень середньомісячної чистої заробітної плати. Це може бути пов'язано з високими рівнями професійної спеціалізації та інновацій.

Сінгапур, Китай та Катар також займають високі позиції в цьому рейтингу, вказуючи на розвиненість їхніх економік та інвестицій у людський капітал.

Високі рівні середньомісячної чистої заробітної плати зазвичай відображаються в країнах з розвинутою економікою, високим рівнем освіти та інноваційними індустріями. Ці країни здатні забезпечити високий рівень життя та ефективно використовувати свій людський капітал, що призводить до високих доходів для їхніх громадян.

Тепер розглянемо рейтинг країн за найменшою середньомісячною чистою заробітною платою в 2024 році (табл. 2.2).

Табл. 2.2 – Рейтинг країн за найменшою середньомісячною чистою заробітною платою в 2024 році [18].

Рейтинг країни	Країна	Середньомісячна чиста заробітна плата (після сплати податків) в дол.
80	Україна	391.71
81	Узбекистан	385.83
82	Болівія	383.12
83	Філіппіни	380.81
84	Індонезія	318.67
85	Туніс	302.01
86	Лівія	293.81
87	Алжир	286.90
88	Бангладеш	248.48
89	Непал	214.43
90	Шрі-Ланка	197.17

Продовження таблиці 2.2

Рейтинг країни	Країна	Середньомісячна чиста заробітна плата (після сплати податків) в дол.
91	Венесуела	188.10
92	Пакистан	178.01
93	Нігерія	172.62
94	Іран	167.93
95	Єгипет	125.50

Країни, що займають нижчі позиції в цьому рейтингу, характеризуються низьким рівнем середньомісячної чистої заробітної плати. Це може бути наслідком різноманітних факторів, таких як економічна нестабільність, низька продуктивність, недостатні інвестиції в людський капітал тощо.

Чимало країн у цьому списку є країнами з низьким рівнем розвитку та економічною відсталістю. Це може бути пов'язано зі слабкими інфраструктурними системами, низьким рівнем індустріалізації та іншими соціально-економічними проблемами.

Низькі рівні середньомісячної чистої заробітної плати в цих країнах можуть бути наслідком різних факторів, включаючи відсутність ефективної соціально-економічної політики, корупцію, конфлікти, недостатні інвестиції в освіту та інфраструктуру, а також низьку продуктивність секторів економіки.

Світовий фінансовий ринок стикається з екологічною кризою, яка загрожує стабільності та стійкості економік у всьому світі. Останніми роками перетин екологічних питань і фінансових ринків стає все більш очевидним, оскільки вплив зміни клімату, стихійних лих і виснаження ресурсів стає все більш відчутним. Ця криза створює значні виклики для політиків, інвесторів та бізнесу, оскільки вони намагаються зорієнтуватися у складному взаємозв'язку між економічним зростанням та екологічною стійкістю. Порівняння індексу екологічної ефективності за останні роки надано в табл. 2.3.

Табл. 2.3 – Індекс екологічної ефективності країн [19-21].

Країна	Індекс екологічної ефективності в 2018 році	Індекс екологічної ефективності в 2020 році	Індекс екологічної ефективності в 2022 році
Данія	81.6	82.6	77.9
Велика Британія	79.9	81.3	77.7
Фінляндія	78.6	78.9	76.5
Мальта	80.9	70.7	75.2
Швеція	80.5	78.7	72.7
Люксембург	79.1	82.3	72.3
Словенія	67.6	72	67.3
Австрія	79	79.6	66.5
Швейцарія	87.2	81.5	65.9
Ісландія	78.6	72.3	62.8
Україна	52.9	49.5	49.6

Деякі країни, такі як Данія, Велика Британія та Фінляндія, показують відносно стабільний або навіть позитивний тренд у збереженні екологічної ефективності протягом років. Інші країни, як Мальта, Швеція та Люксембург, показують зменшення індексу екологічної ефективності протягом періоду аналізу.

Країни з високими рівнями індексу, такі як Швейцарія та Данія, можуть мати ефективні програми охорони навколишнього середовища та сталий розвиток. У той же час, країни з низькими рівнями індексу, наприклад, Україна, можуть стикатися з викликами щодо збереження довкілля та реалізації сталих екологічних стратегій.

Одним із ключових чинників екологічної кризи на світовому фінансовому ринку є зростаюче визнання фізичних ризиків, пов'язаних зі зміною клімату. Збільшення частоти та інтенсивності екстремальних погодних явищ, таких як урагани, повені та лісові пожежі, вже мають глибокий вплив на бізнес та економіку.

Згідно зі звітом Всесвітньої метеорологічної організації (ВМО), екстремальні погодні, кліматичні та водні явища спричинили економічні збитки майже на 1,5 трильйона доларів США за десятиліття до 2019 року , порівняно зі 184 мільярдами доларів у 1970-х роках. Реальні цифри, ймовірно, ще вищі, оскільки про багато втрат не повідомляється. На рис. 2.3 надаються приблизні цифри економічних втрат, пов’язаних з екстремальними явищами.

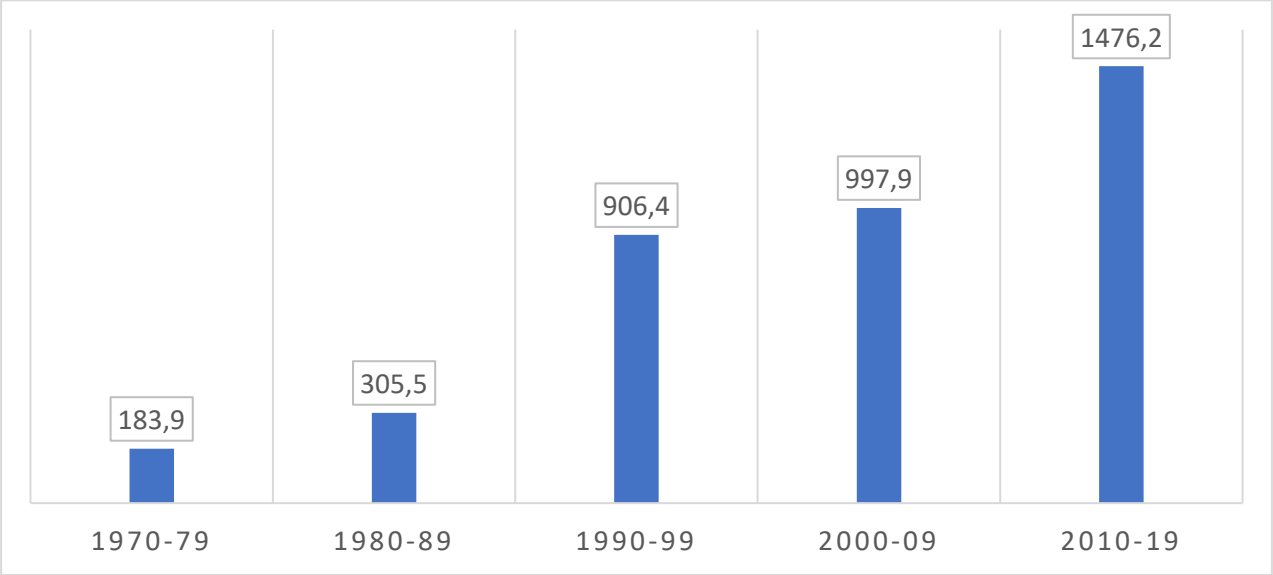

Рис. 2.3 – Глобальні економічні втрати, пов'язані з екстремальними погодними, кліматичними та водними явищами (в млрд. дол.) [22].

У Звіті про глобальні ризики Всесвітнього економічного форуму за 2023 рік нездатність пом’якшити зміну клімату вважається однією з ключових загроз, причому 70% респондентів оцінюють існуючі заходи щодо запобігання зміні клімату або підготовки до неї як «неефективні» або «дуже неефективні» [23].

«Незважаючи на 30 років глобальної пропаганди клімату та дипломатії, міжнародна система з усіх сил намагалася досягти необхідного прогресу у боротьбі зі зміною клімату», — йдеться у звіті. «Потенційна неспроможність упоратися з цим екзистенційним глобальним ризиком вперше потрапила в топ рейтингу Global Risks Report понад десять років тому, у 2011 році».

Хоча екологічні втрати та небезпека очевидні, економічні витрати також важливі, оскільки вони мають нерівномірний вплив на громади, причому деякі країни та регіони страждають непропорційно.

За перші дев'ять місяців 2023 року Китай зазнав прямих економічних збитків у розмірі понад 42 мільярдів доларів США через стихійні лиха, включаючи проливні дощі, зсуви, град і тайфуни. На рис. 2.4, рис. 2.5 та рис. 2.6 надається статистика стихійних лих, кількість потерпілих від даних стихійних лих та цінові збитки у всьому світі за 2023 рік у відсотках.

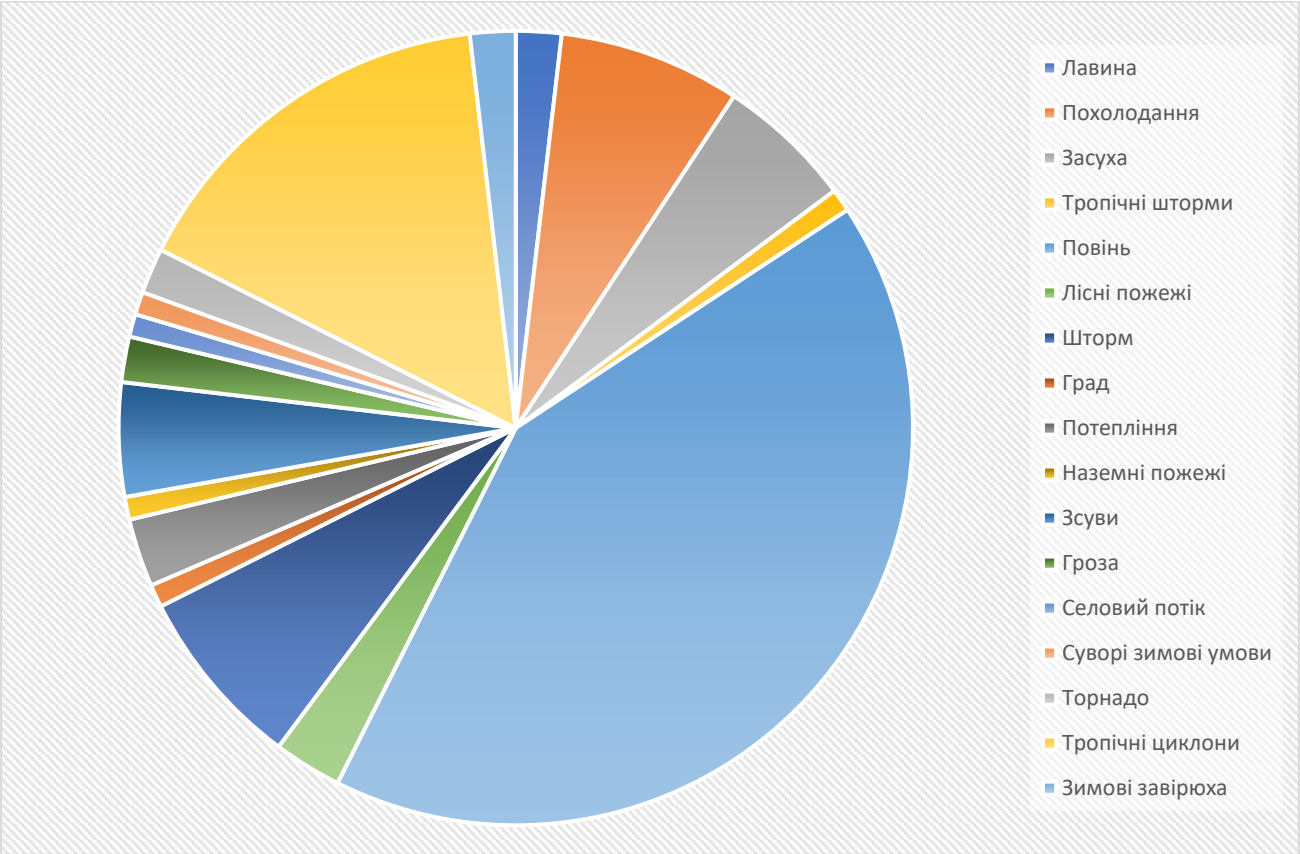

Рис 2.4 – Статистика стихійних лих в 2023 році у % [22].

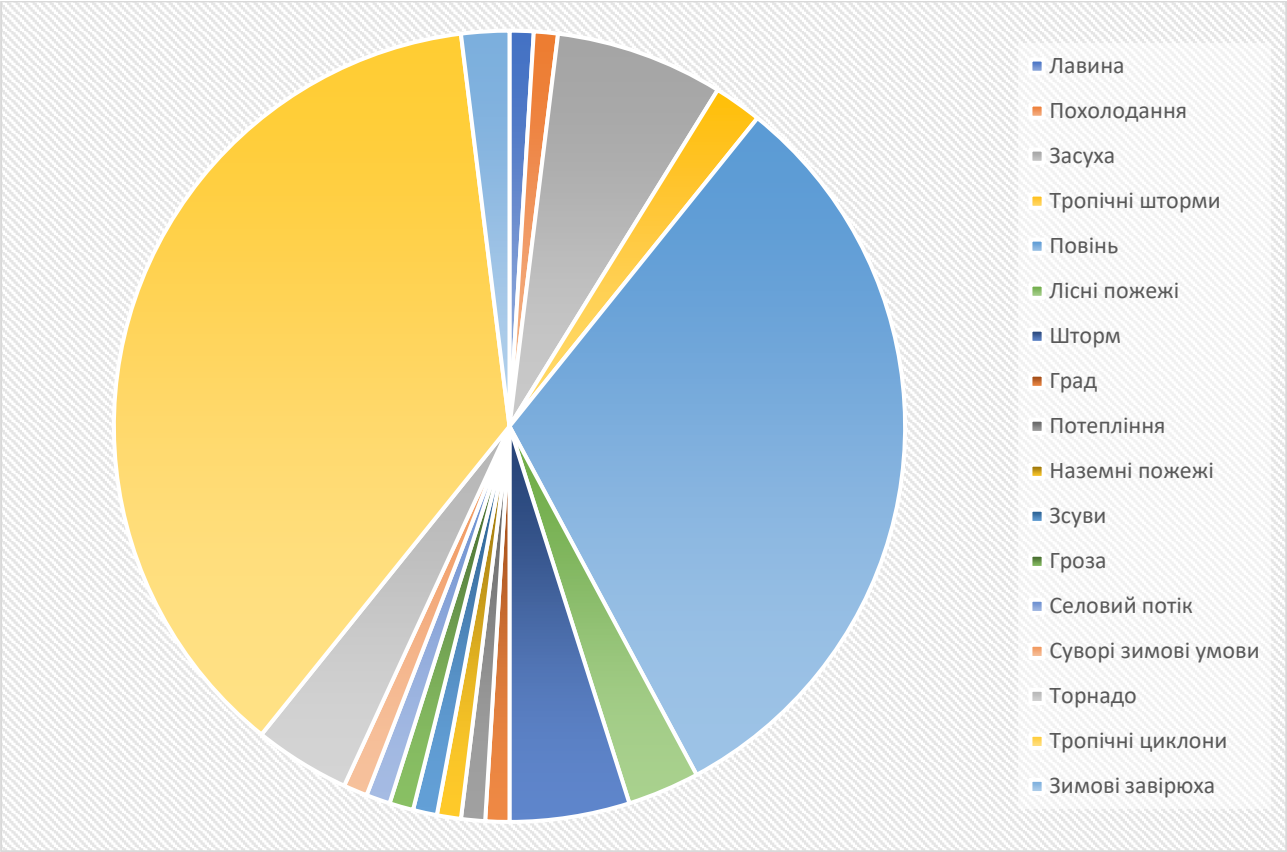

Рис. 2.5 – Статистика летальних випадків від стихійних лих у % [22].

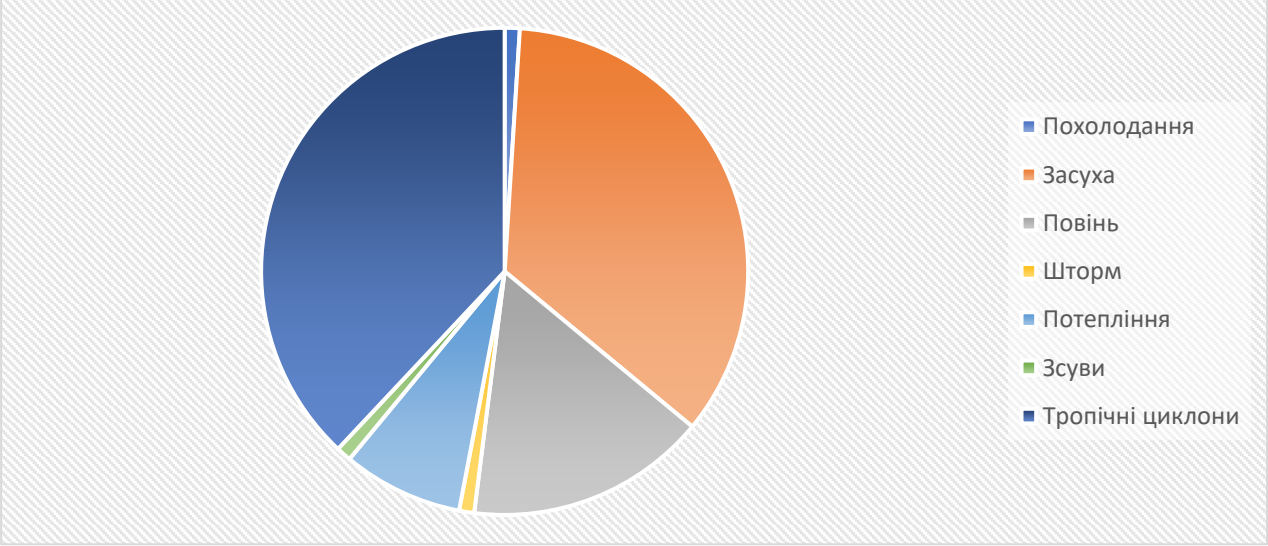

Рис. 2.6 – Статистика економічних втрат у % [22].

За рис. 2.4, рис. 2.5 та рис. 2.6 можна зробити висновок, що найбільшу частку завдали збитки тропічні циклони, на другому місці – повені, а на третьому – посухи.

За даними ВМО, в Африці стихійні лиха 1970-2021 років завдали економічних збитків на суму 43 мільярди доларів, причому посухи спричинили 95% смертей. Згідно з даними, збитки Європи склали 562 мільярди доларів, причому 8% смертей від катастроф у світі припадає на Європу.

Для Південної Америки збитки склали 115,2 мільярда доларів, а для Північної Америки, Центральної Америки та Карибського басейну – 2 трильйони доларів. Тим часом в останній частині Національної оцінки клімату США було зроблено висновок, що наразі екстремальні погодні явища коштують країні 1 мільярд доларів США кожні три тижні (порівняно з кожними чотирма місяцями в 1980-х роках) і становили в середньому 150 мільярдів доларів США щороку в період 2018-2022 років.

Військові конфлікти можуть мати значний вплив на світовий фінансовий ринок у різні способи. Невизначеність і нестабільність, спричинені війною, можуть призвести до коливань цін на акції, курсів валют і цін на товари, оскільки інвестори реагують на непередбачувану природу конфлікту. Крім того, військові конфлікти можуть порушувати торговельні шляхи, ланцюги поставок і виробничі процеси, що може призвести до зниження економічної активності і, як наслідок, вплинути на прибутковість підприємств, що працюють у постраждалих регіонах. Крім того, збільшення державних витрат на оборону та заходи безпеки під час конфлікту може призвести до бюджетного дефіциту та збільшення вартості запозичень, що в кінцевому підсумку впливає на відсоткові ставки в усьому світі. Загалом, військові конфлікти створюють атмосферу невизначеності, яка може негативно вплинути на довіру інвесторів і порушити роботу світових ринків, що призводить до нестабільності та потрясінь у фінансовому секторі. Розглянемо рейтинг країн за витратами на армію для більш детального аналізу в наступній таблиці 2.4.

Табл. 2.4 – Рейтинг країн за витратами на армію в 2023 році [24].

Рейтинг	Країна	Витрати (в млрд. дол.)	% від ВВП	% від глобальних витрат
	Загально	2,243	2.3	100
1	США	916.0	3.4	37
2	Китай	296.0	1.7	12
3	Росія	109.0	5.9	4.5
4	Індія	83.6	2.4	3.4
5	Саудівська Аравія	75.8	7.1	3.1
6	Велика Британія	74.9	2.3	3.1
7	Німеччина	66.8	1.5	2.7
8	Україна	64.8	37.0	2.7
9	Франція	61.3	2.1	2.5
10	Японія	50.2	1.2	2.1
11	Південна Корея	47.9	2.8	2.0

На даний момент вся увага світу звернена в сторону війни України з Росією. Після вторгнення Росії в лютому 2022 року Україна стала беззаперечним лідером за обсягами американської зовнішньої допомоги. Це вперше, коли європейська країна посіла перше місце відтоді, як адміністрація Гаррі С. Трумена спрямувала величезні суми на відбудову континенту в рамках Плану Маршалла після Другої світової війни.

Адміністрація Джо Байдена та Конгрес США спрямували близько 75 мільярдів доларів на допомогу Україні, яка включає гуманітарну, фінансову та військову підтримку, згідно з даними німецького дослідницького інституту Інститут світової економіки в Кілі. Історичні суми допомагають широкому колу українських людей та інституцій, включно з біженцями, правоохоронними органами та незалежними радіостанціями, хоча більша частина допомоги була пов'язана з військовими діями. Десятки інших країн, включно з більшістю членів Організації Північноатлантичного договору (НАТО) та Європейського Союзу (ЄС), також надають Україні великі пакети допомоги.

Однак потік американської допомоги Україні виглядав невизначеним на початку 2024 року, оскільки нове законодавство про фінансування залишалося заблокованим у Конгресі. Тим часом лідери ЄС погодилися надати Україні ще 50 мільярдів євро багаторічної фінансової підтримки після подолання опозиції з боку прем'єр-міністра Угорщини Віктора Орбана.

Масштаби американської допомоги Україні можуть здатися менш значними порівняно з тим, скільки щороку виділяється в бюджеті Пентагону або скільки Казначейству було дозволено (через Фонд допомоги проблемним активам) виділити на порятунок банків з Уолл-стріт, автомобільних компаній та інших секторів економіки під час фінансової кризи в США. На рис. 2.7 зображено різниця в отримані грошової допомоги від США в порівнянні з іншими витратами.

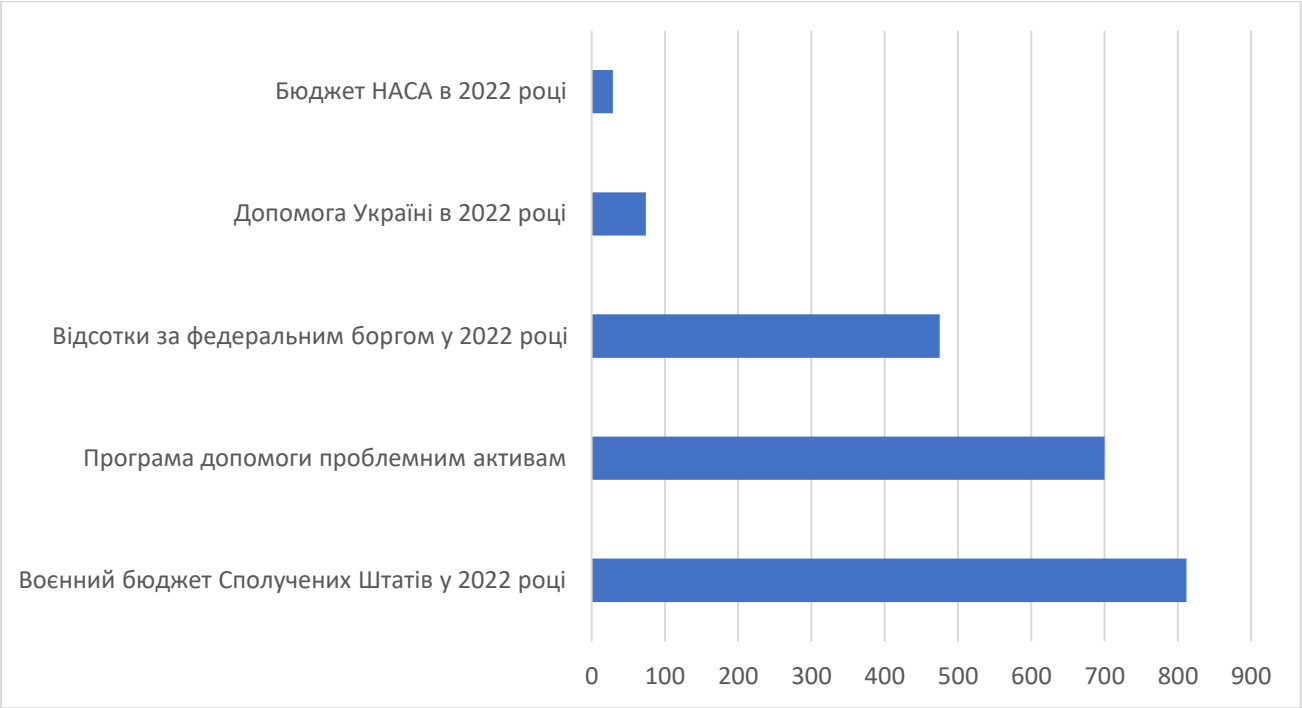

Рис. 2.7 – Порівняння грошової допомоги Україні з іншими витратами Сполучених Штатів (в млн. дол.) [25].

2.2 Сучасний стан фінансового ринку України

Фінансовий ринок в Україні відіграє дуже важливу роль, оскільки має суттєвий вплив для розвитку усіх секторів економіки нашої держави. Наприклад, ефективний страховий ринок, пенсійні фонди та небанківський сектор допомагають в розвитку економічних процесів для суспільства, тощо. Для України становлення та подальший розвиток фінансового ринку є передумовою появи потужного джерела інвестицій, що будуть спрямовуватися в сектори економіки держави шляхом акумуляції вільних грошових коштів. Функціонування фінансового ринку неможливе без роботи фінансової системи, що забезпечує його нормальне існування і розвиток [26, с.60].

Фінансовий сектор України включає Національний банк України, Національну комісію з цінних паперів та фондовий ринок, Міністерство фінансів України та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Ці органи спільно визначають та здійснюють Стратегію розвитку фінансового сектора до 2025 року [26, с.61]. Навіть у контексті військової агресії та пандемії Covid-19, регуляторам вдається досягати позитивних результатів у втіленні стратегії. Більшість заходів, передбачених у цій стратегії, виконано вчасно. Вона встановлює пріоритети та цілі розвитку фінансового сектора, а також впроваджує міжнародні практики і стандарти, зокрема ті, що випливають з Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Прозорість та взаємна повага всіх учасників ринку є ключовими принципами ефективної роботи фінансового сектора України.

Взаємодія та співпраця між учасниками ринку на різних рівнях є важливими складовими для розробки сучасних сервісів та продуктів, які відповідають потребам клієнтів у фінансових послугах. Основна мета реформ та розвитку фінансового ринку України полягає в запровадженні передових міжнародних практик та стандартів, спрямованих на підвищення його ефективності. Україна зобов'язалася в рамках Угоди про асоціацію з ЄС та інших

міжнародних документів впроваджувати нові технології та стандарти у фінансовий сектор [27].

Протягом останніх років було зроблено значний прогрес у втіленні стратегії розвитку фінансового сектора. Навіть у зіткненні з викликами, такими як військова агресія та пандемія Covid-19, регуляторам вдалося досягти позитивних результатів. Це свідчить про гнучкість та адаптивність фінансової екосистеми України.

Після початку повномасштабної війни Росії проти України у 2022 році фінансові регулятори виявили необхідність перегляду та оновлення Стратегії розвитку фінансового сектора до 2023 року. Оновлена Стратегія має враховувати пріоритетні заходи, визначені в Плані відновлення України, розробленому Національною радою з відновлення України. Основною метою оновленої Стратегії є задоволення потреб учасників ринку через надання необхідних фінансових послуг учасникам фінансової екосистеми. Ці учасники можуть бути об'єднані згідно з наступними критеріями [28]:

1. Провайдери фінансових послуг: фінансові посередники та державні інституції, що самостійно створюють фінансові продукти та сервіси для кінцевих споживачів;
2. Інфраструктура й технології: державні інституції, банки, небанківські фінансові установи та ФінТех-компанії, які надають різноманітні продукти, сервіси та рішення для провайдерів фінансового ринку та інших учасників фінансового сектора, щоб покращити їхню ціннісну пропозицію для споживачів фінансових послуг;
3. Регуляція та контроль: державні інституції та саморегулювальні організації учасників ринку, які затверджують та погоджують правила взаємодії та вимоги до учасників екосистеми, контролюють їх дотримання, здійснюють пруденційний нагляд та загальний моніторинг діяльності;
4. Експертиза: взаємний моніторинг учасниками ринку і державними інституціями ефективності діяльності й рівня задоволення сервісами. Це

допомагає створити підґрунтя для професійного розвитку учасників екосистеми та покращення продуктів і сервісів, що пропонуються.

Стратегія розвитку фінансового сектора України до 2025 року визначає його місію як створення інтегрованої у міжнародному просторі, ефективної, стійкої та конкурентоздатної системи, що постійно розвивається та грає значну роль у сталому та всеосяжному економічному зростанні України. Відповідно до Стратегії 2025, місія фінансового сектору України полягає в тому, щоб він був двигуном сталого та всеосяжного розвитку економіки країни, сприяючи підвищенню добробуту громадян через ефективне накопичення, розподіл та обіг фінансових ресурсів у економіці [31].

Основна мета впровадження Стратегії 2025 полягає у створенні сприятливих умов для розвитку фінансового сектора України, підвищення його конкурентоспроможності та наближення до стандартів Європейського Союзу. Це означає забезпечення задоволення потреб кінцевих споживачів у фінансових послугах, забезпечення доступу до фінансових ресурсів учасників ринку за зменшеною вартістю та збільшеною терміновістю використання, а також створення ефективного середовища, яке сприятиме розвитку та підвищенню конкурентоспроможності української економіки в цілому. На рис. 2.8 надається графічне зображення розвитку фінансового ринку України.

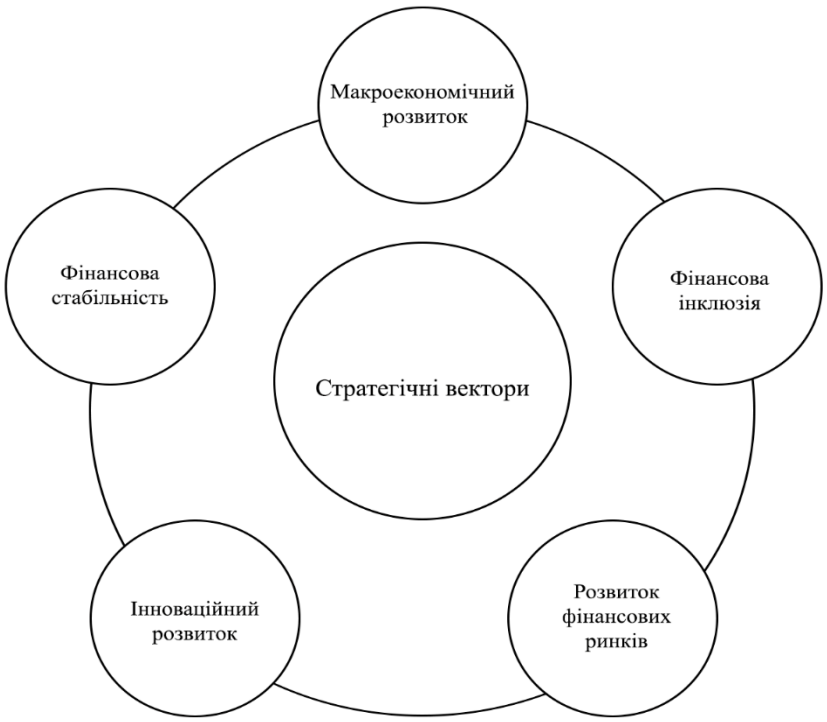

Рис. 2.8 – Стратегічні вектори розвитку фінансового ринку [30, с. 197].

Однак урядовим регуляторам варто уважніше розглядати стратегію лібералізації фінансових посередників у період воєнного конфлікту, а також створити сприятливі умови для відновлення постраждалих установ і забезпечення їх ліквідності та доступу до ресурсів. Важливо не відступати від стратегічних цілей, а з урахуванням поточних обставин докласти зусиль до їх досягнення, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності фінансового ринку України та збільшенню рівня довіри як зовнішніх, так і внутрішніх учасників. Дотримання світових стандартів у регулюванні та нагляді сприяє стабільності та надійності фінансового сектора, дозволяючи досягти визначеної візії майбутнього фінансового сектора України та забезпечити його стабільність та надійність [29]. Під час війни фінансовий сектор зазнав значних викликів і змін. З початку конфлікту в Україні не було зареєстровано жодної нової фінансової установи, але багато гравців покинули ринок.

Активні бойові дії відобразилися на величині й структурі активів фінансових установ. Окупація та анексія територій суттєво зменшили обсяги активів у всіх фінансових установах, за винятком страхових компаній. Банки складають основну частку активів на фінансовому ринку (88,2%), тоді як небанківські фінансові установи – лише 11,8%, але їхня частка швидко зменшилася. Умови воєнного часу призвели до введення нових правил формування резервів за відтермінованими кредитами та визнання непрацюючих кредитів у корпоративному сегменті. Це призвело до збільшення обсягів збитків у секторі, але в цілому він залишився прибутковим. Кредитний ризик є одним з ключових факторів, що впливають на капіталізацію фінансових установ, особливо в умовах війни (рис.2.9).

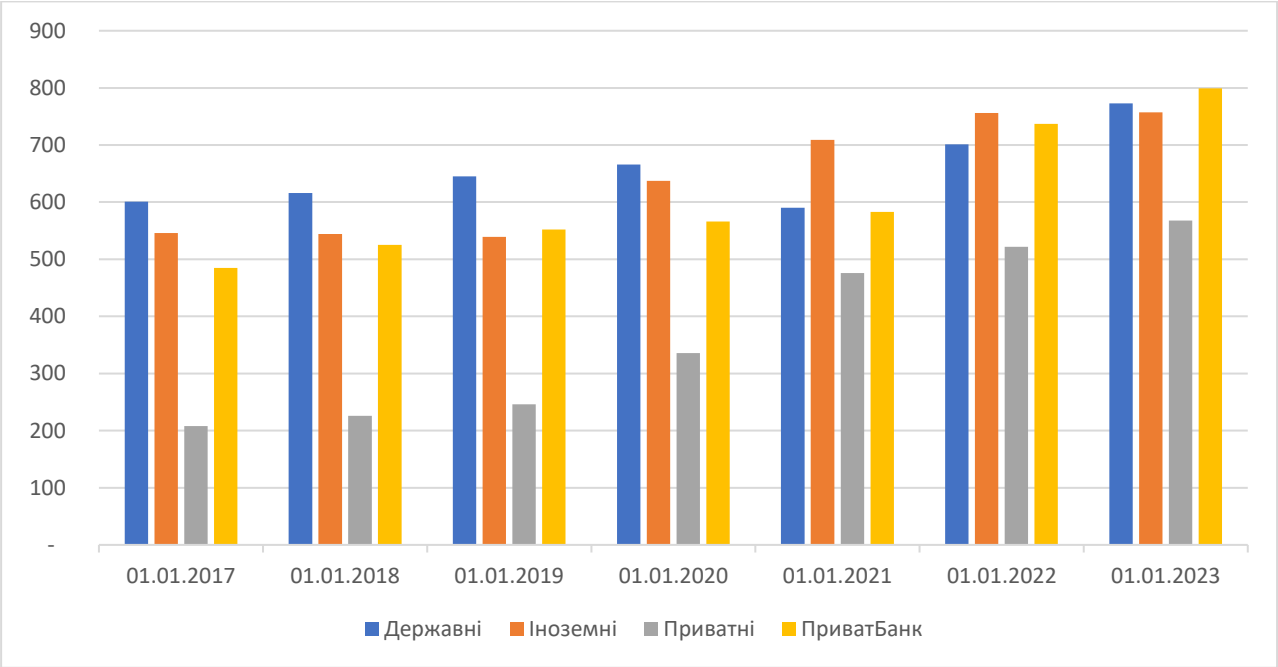

Рис. 2.9 – Загальні активи банків протягом 2017-2023 років [32-38].

Надана інформація вказує на зростання впливу державного сектору в банківській сфері. Це може означати перехід до регульованої державної політики в банківському секторі, де держава прагне мати повний контроль над фінансовою сферою або сформувати "контрольний пакет акцій" на фінансовому ринку. Така тенденція може бути пояснена впровадженням єдиної політики в умовах воєнного конфлікту, але в мирний період це може негативно позначатися на створенні

конкурентного фінансового середовища, яке могло б ефективно реагувати на ринкові виклики.

Фондовий ринок є однією з ключових складових фінансового ринку будь-якої країни і заслуговує на увагу. На сьогоднішній день ринок цінних паперів України значно відстає від фондових центрів більшості розвинених країн. Щоб забезпечити стійке економічне зростання, необхідно зробити ринок стабільним і надійним, залучаючи інвестиційні ресурси у реальний сектор економіки. Однак вітчизняний фондовий ринок діє в умовах політичної та економічної нестабільності, тому проведення комплексного аналізу його стану є надзвичайно важливим. [39].

Основними показниками, які відображають стан фондового ринку, є обсяги торгів та фондовий індекс. Україна традиційно використовує індекс Першої фондової торговельної системи (ПФТС) для оцінки ринку. Цей український біржовий індекс розраховується щодня на основі середньозважених цін операцій та угод, проведених на ПФТС. Індексним комітетом ПФТС формується перелік акцій для розрахунку індексу, враховуючи такі фактори, як ринкова капіталізація, обсяг торгів, кількість угод і інші параметри, що впливають на ліквідність акцій. [40].

Події 2020 року свідчать про погіршення ситуації на фондовому ринку, яке спостерігається не лише в Україні, а й у всьому світі. Головною причиною цього є світова економічна криза, спричинена пандемією. У цей період значення індексу залишалося приблизно на одному рівні, що можна пояснити тим, що карантинні обмеження негативно вплинули на економічний зріст, що відобразилося на показниках фондового ринку. Подібна ситуація спостерігалася майже в усіх країнах.

Фондові індекси є важливими показниками в економіці країн, які реагують навіть на найменші зміни. Це особливо помітно в періоди криз, коли існує певна невизначеність стосовно того, як швидко та з якими можливими наслідками криза може бути подолана. Для аналізу надається динаміка індексу ПФТС протягом останніх трьох років (рис. 2.10).

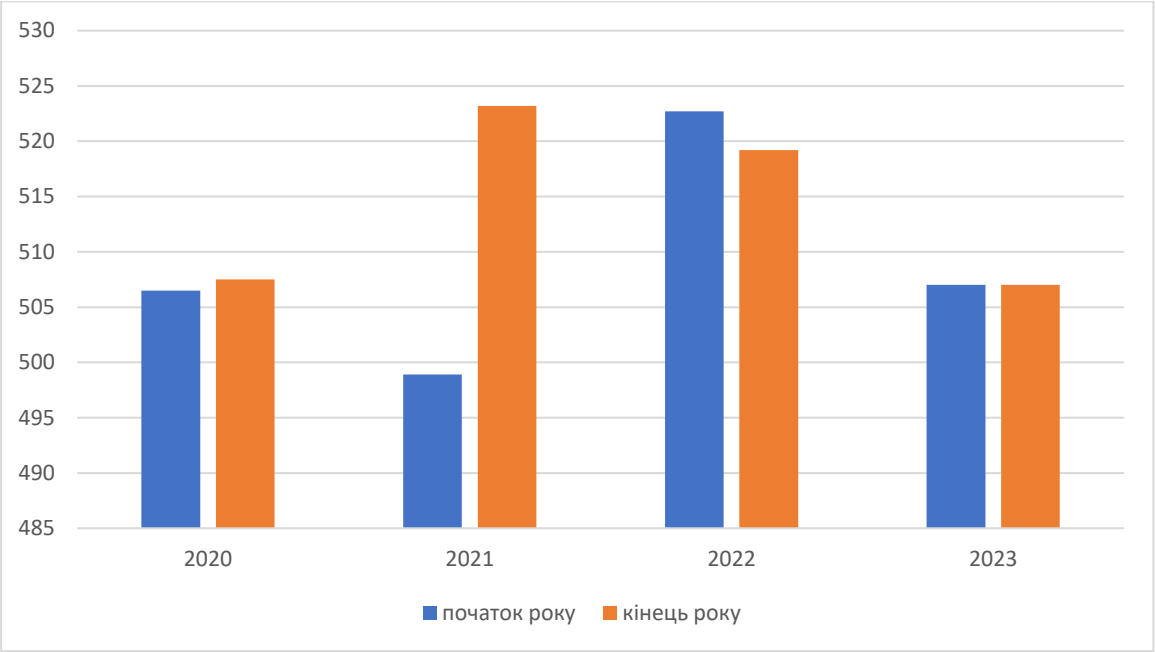

Рис. 2.10 – Динаміка індексу ПФТС протягом 2020-2023 років [39].

На кінець 2021 року спостерігалась досить позитивна тенденція в індексі ПФТС - він зростав. У 2022 році індекс ПФТС почав знижуватися, а після початку повномасштабної військової дії Росії в Україні був зафіксований на рівні 519,2. У підсумку за 2022 рік індекс ПФТС закрився з від'ємним значенням -0,68. Отже, фондовий ринок в Україні залишається на етапі відновлення на сьогоднішній день. У зв'язку з цим головним пріоритетом розвитку країни повинно стати створення сприятливих умов для функціонування та розвитку фондового ринку, що в свою чергу сприятиме кращому функціонуванню економіки.

Загалом на сьогодні в Україні існує 3 основні проблеми функціонування та розвитку фінансового ринку, а саме: мобілізація ресурсів, слабкий розвиток фінансової системи та відсутність узгодженого законодавства [40].

Створення фінансового ринку, здатного ефективно мобілізувати внутрішні фінансові ресурси, є критично важливим для будь-якої країни. Однією з проблем українського фінансового ринку є недостатність фінансових ресурсів для інвестицій з боку реального сектору економіки. Для вирішення цієї проблеми необхідно створити умови, що сприятимуть додатковому залученню фінансових

ресурсів, зокрема, заощаджень населення та тіньового капіталу країни, а також створити привабливі умови для іноземних інвесторів.

У сучасний час однією з ключових проблем розвитку фінансового ринку в Україні є недостатній рівень розвиненості фінансової системи. Оскільки економічна ситуація в країні є складною та неоднозначною, пошук шляхів для стабілізації є надзвичайно актуальним. Ця проблема особливо виражена у низькій капіталізації банків, що свідчить про їхню низьку конкурентоспроможність у порівнянні з іноземними. У контексті структурних і технологічних диспропорцій в економіці, монополізації виробництва, серйозного зносу основних фондів і зростання інфляції спостерігається позитивна диференціація платоспроможного попиту. Більша частина накопичень концентрується у фінансовому секторі економіки та підприємствах нефінансового сектору, що спеціалізуються на обміні.

Ще однією проблемою українського фінансового ринку є недоліки у законодавстві та державному регулюванні. Нормативно-правова база, яка має регулювати професійну діяльність на фінансовому ринку, не враховує його особливостей, тому вона досить суперечлива та не повністю сформована. Для вирішення цієї проблеми була розроблена Стратегія фінансового ринку до 2025 року.

2.3 Перспективи розвитку світового фінансового ринку

Один із перспективних шляхів розвитку фінансового ринку полягає у зміцненні інтеграції національних фінансових ринків різних країн у глобальний фінансовий простір. Інтеграція фінансових ринків включає в себе реформування національних ринків з метою їх адаптації до глобальних систем. Наприклад, для повного впливу на світовий ринок ринки пострадянських країн потребують певних удосконалень, таких як:

— повна сумісність технологічної бази національних фінансових бірж з європейськими стандартами.

— вирівнювання регулювання ринків з директивами ЄС, наближаючи їх до моделі фінансового ринку, яка використовується на провідних європейських біржах.

Країни що розвиваються мають ряд невирішених проблем, можна виділити наступні проблеми з переліку:

— значне переважання неорганізованого ринку порівняно з організованим, що породжує недовіру іноземних інвесторів.

— велика кількість "одноденних компаній", які з'являються для однієї або кількох операцій з метою відмивання коштів і стають навантаженням для ринку.

— політична нестабільність, що гальмує приплив іноземних інвестицій.

— низькі темпи гармонізації законодавчої бази з міжнародним законодавством.

— неефективність механізму реєстрації та допуску на ринок емітентів, бюрократизм дворівневої процедури отримання ліцензії.

— застарілі системи електронних торгів.

Стандарти, що були прийняті на глобальному ріні підвищують ефективність міжнародних трансакцій, а їх дотримання всіма учасниками фінансових ринків

сприяє посиленню інтеграції національних фінансових ринків. Розвиток транскордонної торгівлі стимулює компанії-емітенти дотримуватися загальних стандартів діяльності для доступу на організовані ринки цінних паперів різних країн та регіонів. Стандартизація фінансових продуктів дозволяє емітентам зменшувати маркетингові та операційні витрати на залучення фінансування [41].

Учасники ринку, які займаються торгівлею цінними паперами, також прагнуть стандартизувати свою діяльність, щоб забезпечити своїм клієнтам високоякісні послуги на різних ринках за мінімальну ціну. Головна невирішена проблема, з якою стикаються учасники ринку з різних країн, - це міжнародні стандарти бухгалтерського обліку

Один з перспективних шляхів розвитку міжнародного фінансового ринку полягає у зміцненні ролі інституційних інвесторів як учасників ринку. Інституційні інвестори охоплюють інвестиційні фонди, компанії з управління активами, пенсійні фонди, страхові компанії та кредитні спілки. Підвищенню ролі інституційних інвесторів сприяли різні фактори, включаючи розширення обсягів фондового ринку та його диверсифікацію, впровадження нових фінансових інструментів, зростання доступності для індивідуальних інвесторів до цих ринків через мережеві структури, а також збільшення доходів населення у багатьох країнах світу, що стимулює інвестування накопичень [42].

На міжнародних ринках капіталу спостерігається зростання впливу інвестиційних банків, які виконують роль посередників між державою та корпораціями, що прагнуть розмістити свої цінні папери, і потенційними інвесторами, як інституційними, так і приватними. Інвестиційні банки можуть бути ініціаторами емісії цінних паперів, їх організаторами, а також гарантувати та брати на себе обов'язки щодо визначення розміру, умов, терміну емісії, вибору типу цінних паперів, а також організації та розміщення на вторинному ринку.

Збільшення попиту інвестиційних фондів колективного інвестування розвинених країн у зарубіжні активи зумовлене як структурними, так і циклічними факторами. Для більшості інституційних інвесторів основною мотивацією є різносторонність, довгострокові перспективи інвестування в певному сегменті ринку.

Інституційним інвесторам доводиться пристосовуватися до довгострокових регулятивних змін, включаючи зміни в законодавстві та бухгалтерському обліку. Наприклад, нові вимоги до обліку пасивів пенсійних фондів, запропоновані компаніями-інвесторами, впливають на характер прийнятих ними рішень щодо розміщення активів. Коли пасиви пенсійних фондів зростають, інвестори прагнуть диверсифікувати інвестиційні стратегії для досягнення не лише точної відповідності активів і пасивів, а й отримання вищого прибутку, відкоригованого з урахуванням ризиків і фактором часу.

В майбутньому очікується значне зміцнення позицій ще однієї групи інституційних інвесторів - суверенних фондів. Деякі суверенні фонди належать центральним банкам, які нагромаджують валютну готівку у процесі управління національною банківською системою, в той час як інші фонди представляють собою державні накопичення, які інвестуються в різні компанії з метою отримання інвестиційного доходу.

Зараз спостерігається збільшення обсягів та розмірів інвестицій суверенних фондів, які набувають все більшого впливу на інституційну структуру міжнародного фондового ринку. Серед провідних фондів, які здійснюють інвестиції державних накопичень у зовнішні активи, можна виділити Інвестиційне управління Абу-Дабі, Норвезький пенсійний фонд, Інвестиційний фонд Саудівської Аравії, Інвестиційне управління Кувейту, а також Інвестиційні корпорації Гонконгу і Сінгапуру [43].

Внаслідок довгострокового характеру інвестування суверенними фондами, частина їх золотовалютних резервів центральних банків розподіляється на портфельні активи, такі як акції різних видів. Залежно від стратегії суверенних фондів, напрямок використання коштів може значно відрізнятися. Наприклад,

деякі суверенні фонди інвестують кошти у великі інвестиційні банки та першокласні компанії, що в кінцевому підсумку сприяє встановленню контролю над ними. Основні потоки капіталів суверенних фондів спрямовані на фінансові ринки США.

Серед новаторських видів похідних фінансових інструментів на біржовому ринку варто відзначити біткоїни, бінарні опціони, інфляційні свопи та позабіржові валютні форвардні контракти.

В майбутньому передбачається, що розвиток ринку деривативів сприятиме стабілізації курсу біткоїнів, а впровадження нового індексу сприятиме інтеграції торговельних майданчиків та узгодженню політики ціноутворення [44].

На позабіржовому ринку з'являється новий фінансовий продукт - бінарний опціон (цифровий опціон, опціон "все або нічого", опціон з фіксованим прибутком), що є похідним інструментом. Він залежить від виконання умови щодо зростання чи зменшення вартості базового активу у встановлений момент часу і приносить заздалегідь визначений розмір прибутку або збитку. Згідно з класифікацією бінарних опціонів у системі інтернет-трейдингу виділяються: класичний бінарний опціон (Call-опціон та Put-опціон); опціон "Конструктор"; опціон "One touch"; опціон Range; кореляційний бінарний опціон [43].

В умовах детінізації банківського сектору вирішальною проблемою є визначення "токсичності" цих активів. Це пояснюється зусиллями банків з мінімізації доступу до певної інформації про їхню діяльність та відсутністю узгодженої міжнародної системи обліку деривативів. Парадоксальність ситуації полягає в тому, що світовими центрами тіньової банківської системи стали США та країни ЄС, які входять до групи найрозвиненіших держав світу та вважаються лідерами у боротьбі з незаконними операціями у фінансовій сфері [44].

США і Європа починають активно розвивати ринок захисних інфляційних продуктів, які спрямовані на перерозподіл інфляційних ризиків. Серед них можна виділити інфляційні свопи (Inflation-linked Swaps), які є угодою між сторонами про обмін фіксованих платежів на такі, що змінюються, у залежності від рівня інфляції.

Змінні платежі по таких свопах найчастіше індексуються відповідно до індексів роздрібних цін.

Ці інструменти особливо популярні серед пенсійних фондів, і кожен четвертий пенсійний фонд у Великій Британії використовує їх. Попит на інфляційні свопи постійно зростає. Перевищення попиту на покупку інфляції над бажанням її продажу призводить до зростання страхової премії при хеджуванні інфляційного ризику [45].

Більше захисних інструментів використовують страхові компанії, які спеціалізуються на страхуванні життя, компанії з нерухомістю, портфельні менеджери і приватні інвестори. Низька інфляція користується популярністю серед пенсійних фондів, страховиків і приватних інвесторів. У високоінфляційних умовах краще всього відчувають себе органи державної влади, муніципальні компанії, дистриб'ютори та компанії, що працюють у сфері нерухомості. Ця група може здобути перевагу, продавши інфляцію у вигляді інфляційних свопів, що дозволяє захистити майбутні прибутки. Портфельні менеджери також активно користуються інфляційними свопами для зменшення своїх інфляційних ризиків.

Такі структуровані фінансові інструменти, як кредитні деривативи (CRD), є одними з інноваційних похідних цінних паперів. Експерти прогнозують, що ринок угод на передачу кредитного ризику у майбутньому стане надзвичайно важливим [46].

Останнім часом спостерігається нарощування розвитку та застосування інноваційних похідних цінних паперів для керування міжринковими ризиками та уникнення національних обмежень. Один із таких інструментів - позабіржовий валютний форвардний контракт (NDF foreign exchange contract), який дозволяє інвесторам здійснювати хеджування валютних ризиків за допомогою інструментів розвиваючихся ринків, коли можливості хеджування обмежені через нерозвиненість місцевих форвардних і ф'ючерсних валютних ринків або обмеження на капіталові рухи.

Варто відзначити, що похідні цінні папери, що широко використовуються на розвинених ринках, також стають доступними на ринках, які знаходяться в стані

розвитку. Їх можливий внесок у економічну активність та ефективність фінансових ринків не можна піддавати сумніву. Використовуючи похідні цінні папери, можна розширити можливості управління ризиком, поліпшити розподіл ризику між економічними суб'єктами, зменшити трансакційні витрати для досягнення необхідних параметрів ризику, підвищити ефективність фінансових ринків та надати нові підходи до вирішення інвестиційних і фінансових проблем [47].

Розширення біржової торгівлі та впровадження новаторських цифрових технологій призводять до поступового витіснення традиційних механізмів торгівлі фінансовими інструментами та все ширшого застосування електронних торговельних систем.

Сучасні електронні торговельні системи відрізняються великою функціональною повнотою та забезпечують можливість одночасної торгівлі різними типами інструментів за різними правилами торгів з використанням широкого спектру типів заявок. Такі системи також відзначаються позитивною функціональною адаптивністю і розширюваністю, можливістю легкого конфігурування алгоритмів проведення торгів. У багатьох випадках широка конфігурація і простота розширення функціональних можливостей спеціально заложенні в конструкцію системи [48].

Майбутнє розвитку міжнародних фінансових ринків може включати також зближення біржових і позабіржових ринків шляхом створення центрального контрагента.

У останні роки спостерігається тенденція до зростання організованості та регульованості світових позабіржових ринків, а також певна переорієнтація брокерів і дилерів, що торгують ПФІ, на організовані ринки. Ці тенденції, за думкою експертів, є необхідними для подальшого розвитку ринків ПФІ [49].

Для зближення біржового та позабіржового ринку необхідно створення централізованої клірингової установи на позабіржовому ринку та впровадження післяторговельного обслуговування, окремих регулятивних норм на ньому, що дозволило б зменшити його ризиковість, підвищити прозорість. Аналогічні

ініціативи спостерігаються у США, де її представлено розробкою Закону про прозорість і відповідальність ринків деривативів.

Перспективним напрямком розвитку міжнародного ринку похідних інструментів є удосконалення нормативно-правових механізмів його регулювання. Слід сказати, що перші кроки щодо посилення регулювання міжнародного ринку деривативів були зроблені фінансовою спільнотою у 2009 році, в рамках Піттсбурзького саміту «Групи 20», де було запропоновано забезпечити наступні першочергові заходи [50]:

— укладання найбільш стандартизованих позабіржових деривативів переважно відбувається через біржі або інші електронні торгові платформи.;

— очищення операцій з такими найбільш стандартизованими позабіржовими деривативами через центрального контрагента.;

— пред'явлення обов'язкової звітності за операціями з усіма позабіржовими деривативами у спеціалізовані інфраструктурні установи, а саме в торгові репозитарії.;

— вимоги до учасників ринку щодо резервування капіталу для позабіржових деривативів, коли централізований кліринг не проводиться, є підвищеними.

ВИСНОВКИ

Загальна картина, яка виникає з наданої інформації, свідчить про важливість та складність фінансових ринків як на національному, так і на міжнародному рівнях. Фінансові ринки відіграють ключову роль у глобальній економіці, забезпечуючи акумуляцію та перерозподіл фінансових ресурсів через різноманітних посередників. Стабільність та ефективність цих ринків є важливими для забезпечення економічного розвитку та фінансової стабільності.

Важливою складовою розвитку фінансових ринків є зміцнення ролі інституційних інвесторів, таких як суверенні фонди, які стають значними учасниками ринку та впливають на його динаміку та напрямок.

Фінансовий ринок в Україні відіграє важливу роль у розвитку всіх секторів економіки країни. Для України розвиток фінансового ринку є ключовим чинником для створення потужного джерела інвестицій, які направляються у різні галузі економіки країни, допомагаючи в активізації відтворювальних процесів. Важливу роль у забезпеченні функціонування фінансового ринку відіграє фінансова система, яка забезпечує його стабільність та розвиток.

Війна має значний вплив на український фінансовий ринок і призводить до різних наслідків для різних його аспектів. Вона призводить до зростання ризиків, зокрема фінансових, з кредитним ризиком на чолі. Це створює додатковий тиск на якість кредитного портфеля та власний капітал фінансових установ через формування резервів. Оцінка кредитного ризику та відображення кредитних збитків у фінансовій звітності стають важливими завданнями для фінансових установ.

Для забезпечення стійкості та розвитку ринків важливо вдосконалювати регулювання та нагляд, враховуючи як мікро-, так і макроекономічні аспекти.

Отже, розвиток фінансових ринків є складним та багатогранним процесом, який потребує уваги до деталей, постійного аналізу та адаптації до змін в економічному та політичному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. О.М. Грубляк, Е.О. Юрій. Світова фінансова система: Підручник. Чернівці, 2023, 217 с.

2. Lopez de Silanes´ , F., R. La Porta, A. Shleifer, & R. Vishny. Law and finance: Journal of political economy 106, 1998. P. 1113–1155.

3. Pagano, M. & P. Volpin. The Political Economy of Finance: CEPR Discussion Papers, 2002. P. 502-519.

4. Arestis, P. 21 financial liberalization and the relationship between finance and growth: A Handbook of Alternative Monetary Economics, 2006. P. 346.

5. Do, Q.-T. & A. A. Levchenko. Trade and financial development: Policy Research Working Paper Series, 2004. P. 2-20.

6. Klein, M. & G. Olivei. Capital account liberalization, financial depth, and economic growth: Technical report, 1999. P. 5-23.

7. Васьківська К.В і Сич О.А. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник, 2017, 29-44 с.

8. Kevin Donovan, Will Jianyu Lu & Todd Schoellman. Labor Market Dynamics and Development: Working papers, 2022. P.-5-16.

9. Adam Marszk & Ewa Lechman. Technological Forecasting & Social Change: Journal. I. 167, 2021. P 1-18.

10. Bert Scholtens. Why Finance Should Care about Ecology: Trends in Ecology & Evolution, Volume 32(7), 2017. P 500-505.

11. Mark Heil. How does finance influence labour market outcomes: Working papers, 2018, P. 3-39.

12. Janina Harasim. FinTechs, BigTechs and structural changes in capital markets: Working papers, 2021, P. 82-98.

13. Hjort, Ingrid. Potential climate risks in financial markets: Memorandum, No. 01/2016, P. 38-63.

14. Damodaran Krishnamurti and Yejin Carol Lee. Macroprudential Policy Framework: A Practice Guide, 2010, P. 31-36.

15. Scott Parker. Finance of the Future: Looking forward to 2020: Financial Management Advisory, 2008, P. 3-18.

16. Ernst & Young. The Future of Finance: Driving business value through the performance of the Finance function, 2009, P. 3-13.

17. Офіційний сайт Statista. URL: https://www.statista.com/.

18. Офіційний сайт Numbeo contributors. URL: https://www.numbeo.com/cost-of-living/prices_by_country.jsp?displayCurrency=USD&itemId=105.

19. Willem Roper. Europe Leads in the World Environmental Protection. URL: https://www.statista.com/chart/20500/european-countries-healthiest-environments/.

20. Збірник демографічних даних в електронних таблицях, за складними API або всередині громіздких інструментів з найсвіжішою доступною інформацією. URL: https://worldpopulationreview.com/country-rankings/most-environmentally-friendly-countries.

21. Офіційний сайт Socioeconomic Data and Apllication Center. URL: https://sedac.ciesin.columbia.edu/data/set/epi-environmental-performance-index-2020.

22. Офіційний сайт World Meteorological Organization. URL: https://wmo.int/.

23. Офіційний сайт World Economic Group. URL: https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/.

24. Офіційний сайт Wikipedia. List of Countries with highest military expenditures. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_with_highest_military_expenditures.

25. Офіційний сайт USA Spending. URL: https://www.usaspending.gov/.

26. Балицька М. В., Бровенко К. С. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 9. С. 59–65.

27. Розвиток фінансового ринку України в умовах європейської інтеграції: проблеми та перспективи : кол. монографія / за заг. ред. В. Г. Барановой, О.М.Гончаренко. Харків : Діса плюс, 2019. 370 с.

28. Дроботя Я. А., Бражник Л. В., Дорошенко О. О. Диджиталізовані інновації банківського бізнесу. Економіка та суспільство. 2021. № 23.

29. Коніна М., Реха К., Янковський В. Сучасний стан фінансового ринку України та шляхи його вдосконалення. Економічний дискурс. Міжнародний науковий журнал. 2019. Випуск 2. С. 183–192.

30. Поченчук Г. М. Фінансові технології: розвиток і регулювання. Економіка та суспільство. 2017. № 13. С. 193–200.

31. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686.

32. Огляд банківського сектору України за 2017 рік. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-lyutiy-2017-roku.

33. Огляд банківського сектору України за 2018 рік. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-lyutiy-2018-roku.

34. Огляд банківського сектору України за 2019 рік. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-lyutiy-2019-roku.

35. Огляд банківського сектору України за 2020 рік. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-lyutiy-2020-roku.

36. Огляд банківського сектору України за 2021 рік. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-lyutiy-2021-roku.

37. Огляд банківського сектору України за 2022 рік. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-listopad-2022-roku.

38. Огляд банківського сектору України за 2023 рік. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-listopad-2023-roku.

39. Індекси акцій. Параметри ЦП Індексу ПФТС. Офіційний сайт біржі ПФТС. URL: http://pfts.ua/trade-info/indexes/shares-indexes.

40. Машлій Г., Галюк М. стан та перспективи розвитку фінансового ринку України. Наукові конференції. Наукові конференції. URL: http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-3776/.

41. Штанько О. Д. Теоретичні аспекти новітніх механізмів мобілізації фінансових ресурсів у глобальній економіці / О. Д. Штанько // Вісник ДНУ. Серія: світове господарство і міжнародні економічні відносини. – Дніпропетровськ, 2015. – №10/2. – С. 112-121.

42. Ноздрев С.В. Сучасний стан та тенденції розвитку світового ринку цінних паперів / С.В. Ноздрев. - М.: ИМЭМО РАН, 2012. – 110 с.

43. Офіційний сайт Tera Exchange. URL: http://www.teraexchange.com.

44. Екзотичний опціон. URL: http://forex-investor.net/ekzoticheskij-optsion.html.

45. Пономаренко І.В. Глобальний ринок деривативів: сучасний стан та перспективи розвитку / І. В. Пономаренко, І. І. Віннікова // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 14. – С. 22-26.

46. Жуйков А. Фінансові інструменти для захисту інвестицій від інфляції / А. Жуйков, К. Солоніна. URL: http://ufin.com.ua/analit_mat/poradnyk/014.htm.

47. Андрєєва Г. І. Сучасні тенденції розвитку світового ринку похідних цінних паперів / Г. І. Андрєєва. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/56012/5/Andrieieva_Strokovyi_rynok.pdf.

48. Офіційний сайт CME Group Inc. URL: http://www.cmegroup.com.

49. Бурденко І. М. Біржові та позабіржові ринки похідних фінансових інструментів / І. М. Бурденко, І. О. Остапенко. URL: http://nadoest.com.

50. Офіційний сайт «Групи 20». URL: https://www.g20.org/.

КОРОТКИЙ ЗВІТ ПОДІБНОСТІ

9.76% Схожість

Найбільша схожість: **3.78%** з Інтернет-джерелом (https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/42637/2/GEJ_2023v83n4_Tatar...

8.41% Джерела з Інтернету | 245 ..... Сторінка 76

5.73% Джерела з Бібліотеки | 438 ..... Сторінка 78

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи | 49